

ELŐFIZETÉS

HELYREN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos poszt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Staubert József.

Vasárnap, február 16.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezéreltek: A gyámkodó kéz.
A képviselőház ülése.
Harc a szomszédal.
Amerika az angyalok ellen.
Egyről-másról.
A pápa kinevezi utódját.
Petőfi koponyája.
A bukottak ériása.
Jókainak felmondtak.
Pótt kús a király asztalán.
Egy aradi csalóbanda vád alá helyezése.
A triestti ostromállapot.
A rehabilitált pénzügyi titkár.
Az aradi székelyek táncostélya.
Kaland a vadászkastélyban.
Tárca: Mese a hűtlenségről. Irta: Bajtay M.
**Regény-Csarnok: A gyámfalval tisztelő-
tes.** Irta: Hevessi Jenő.

A gyámkodó kéz.

Arad, február 15

Az aradi vendéglősök kérvényt nyújtottak be ma a város tanácsához, melyben engedélyt kérnek arra, hogy a nyáron, mialatt a színház szünetel, helyiségeikben daltársulatokat tarthassanak.

Ez az ügy Aradon nem új. A torony alatti bölcsesség már a múlt esztendőben gondnokság alá helyezte a város közönségét és kimondta, hogy aki Aradon szórakozni akar, az vagy járjon színházba, vagy maradjon odahaza. Ez által gyarapszik a színház s ápoltatnak a házi erkölcsök.

Mert a színház, illetve a színigazgató gyarapodása a letűnt polgármesteri éra alatt mindennél fontosabb kérdés volt Aradon. Világhírű művészek aradi látogatásait csak annyiban látták szívesen, amennyire a színigazgató jóakarata megengedte. Ünnepeket, jótékonycélu estélyeket a színidirektor gusztusához alkalmaztak. Egyszóval a színház monopolizált minden szórakoztatást Aradon.

Es mit adott helyette? Silányan kiállított és előadott trágárságokat, harmadrangu vendégművészeket; a nyári színházban alacsony színvonalú vásári komédiásokat, meg talmi Fregolit a becsapott közönségnek.

Nemde ez jó üzlet volt a színháznak? De nagyon rossz Arad közönségének. Most tehát, mikor a szerződés lejárt, van-e olyan bolond ember, aki megújítani kívánja a kontraktust?

A nyáron — úgy tudjuk — új gazda kezében lesz már az aradi színház. Azt véljük, azt reméljük, jobb gazda kezében, mint eddig volt.

Es mi mégis megmaradunk amaz álláspontunk mellett, hogy a színház kedvéért nem lehet békóba verni a szabadságot, melyhez a szórakozni vágyó embernek csak olyan jussa van, mint bárki másnak, aki nagykoru és a büntető paragrafusokkal összeütközésbe nem került.

Rég megkopott már az idő, amikor a magyar színészet nemzeti missziója pótol-

hatatlan volt. Tul vagyunk már azon, hogy a vándor színjátszókat a nemzet apostolai gyanánt süvegeljük, és semmi áldozatot se tartunk nagynak, ha a „nemzeti színészet“ érdeke úgy követeli. Országszerte üzlet ma már a színház. Ha jó a színház, — jó üzlet, ha rossz a színház, — rossz üzlet.

Hála isten, hogy itt tartunk. A cifra sujtás nem hozza dobogásba szívünket, a kivarrott szür nem facsar könyveket a szemünkbe; nemzeti mivoltunk nincs már ráutalva, hogy a teátrumban tüntessünk az ő igaza mellett.

Előre rendezett, vagy rögtönzött hazafias színházi jelenetekre jóval kevesebb szükség van, mint volt anno dacumal, amikor — ezt Tóth Béla írja valahol — a pesti német színházban magyar előadást tartottak, s amelyen egy hazafias jellegű incidens sirásra fakasztotta a hallgatóságot. Ugy történt a dolog, hogy a nézőtér zsufolásig megtelt magyar közönséggel, mert már hosszú idő óta nem rendeztek Pesten magyar előadást. — Megjelent az előadáson József nádor is. A legérzékenyebb jelenetben azonban a karzaton egy kóbor pudli elugatja magát. A pudlihangra Bod Pál jurátus talpig magyar ruhában, irtóztató hegyesre fent bajusszal, a zártszékek közepéről föláll, szettekinthet és rettentő bariton hangon elkiáltja magát: „Ki beszél itt németül?“ A hatás leirhatatlan volt. A közönség kö-

TÁRCA.

Mese a hűtlenségről.

Irta: Bajtay Mihály.

I.

— Sándor, ne menj el, ne hagyj magamra. Agyam kábult, forró láz gyötör, unatkozom és félek.

— Talán kísértetektől?

— Nem azoktól, hanem a saját gondolataimtól. Oly borzasztó a magány, az unalom, hanem hát a ti köszívetek, mely nemesen érezni képtelen, nem értheti meg egy szenvedő lelkű asszonynak a kínódását. Nem panaszképek hozom fel ezeket, bár volna okom arra is elegendő. Túrtem mert azt reméltem hogy megváltozik a természeted és bele unsz az éjszakai kázásba, de úgy látszik hogy türelmemet nagyon is próbára teszed.

A férj az a komoly, halvány arcú Herkules, elszánt merész komolysággal nézett az asszonyka csillogó szemébe, s aztán megkérdezte:

— Bizol-e bennem édesem, vagy nem?

— Hiszen ha kételkedném...

Zokogásba fult a szava, nem fejezhette be a mondatot.

Félénken, szerelmesen simult a férjéhez és hízkelve karolta át vastag, izmos nyakát.

— Nem hagysz magamra ugy-e? Hisz ünnepe van ma, a szeretet ünnepe és ilyenkor a

legromlottabb lelkű ember is családja körében marad.

A férj nem felelt de nagyot lélegzett. Hevesen vert a szíve, mintha hatalmas domború mellét akarná szétrepeszteni. Izgatottan rángatóztak arcizmai és elborult a tekintete. Megcsókolta az asszonyka márvány homlokát, kibontakozott ölelő karjaiból s aztán alkalmas pillanatban, ügyesen kisiklott az ajtón.

— Sándor... Sándor!

Az ajtó becsapódott, a kilincs nyikkantott egyet, pár pillanatra hallatszott még a lépcsőházból a távozó gyors lépteinek zaja, aztán csend lett, a szomorú szép szőke asszony egyedül maradt.

Pár pillanatra némán mozdulatlanul állott, megbénította érzeit a fájdalom. A férje után kitárt karjaival olyan volt, mint valami haragvó istenasszonynak faragott márványszobra. Mozdulatlan, halvány és hideg. Csak a szeme szórta haragos villámit.

— A nyomorult...

Kétségbeesésig elkéseredett lelkéhez ez a kifejezés illet legjobban, de azért érezte, hogy fáj neki ilyen mondani bár mennyit vétett is ellene az a szörnyeteg. Csendes kétségbeeséssel szomorúan dült az ócska kerétre. Kibontotta aranyzóke selymes hajfürtjeit és lázas fejét tenyerébe szorítva, gondolkodott. A kályha izzó parazsa arcába szórta rózsás sugarait és az asszonyka álmatag merengéssel figyelt a tűz játékára.

Ni ni, most gyulladt lángra egy száraz szí-

lánk. Hevesen ég. Olyan izzó olyan forró, mint az első vágy, az első szerelem. Aztán hirtelen változik a színe. Kékes lángnyelv vegyül a rózsásba, ez meg olyan, mint az első csalódás, mint az első bánat, az első fájdalom. Egyideig küzdenek egymással, a kék végleg legyőzi a rózsaszínt, pár pillanatra örömtől reszketve táncolja körül a harcot, aztán összeesik a parázs és fehér pelyhek jelzik, hogy hamu lesz nemsokára az egész.

Hosszu, de félig elnyomott sóhaj tört elő az asszonyka szomorú lelkéből.

Tehát elment. Itt hagyta ismét egyedül. Nem indította meg érzéketlen szívét esdeklő könyörgése, gyöngéd hízkelése. Eltitkolta azt is, hogy hva megy, éjjel lesz valószínűleg megint, mire visszakérül.

Nincs abban az emberben érzés, nincs annak lelke. Néha eltévedt komor harangszót hall. Es eszébe jut, hogy ünnepe van... A szomszédok ablakaiban egymásután gyul ki a világosság. Atellenben annál a nyomorgó munkáscsaládnál ujjongó gyermekesreg táncolja körül a szegényes karácsonyfát. Együtt van az egész család, milyen elégedettek. Mosoly ül az arcukon és homlokukról elsimultak a ráncok. Milyen boldogok!

II.

Es elgondolja, hogy tapasztalatlan, lányos fantáziával milyen másnak képzelte egykoron a házas életet. Boldog akart lenni. S tialán éppen a boldogság után való vágyakozása adott

nyekre fakadt a lelkesedéstől, ismeretlen emberek egymás nyakába borultak. S Bod Pál alakja a nemzeti önéretet tipusa lett.

Az idők kereke jó nagyot fordult azóta.

És jött egy nagyon rossz szokás: hogy engedjük kongani az ürességtől a magyar színházat, ha rosszul játszanak benne. A színészet, a becézett, dédelgetett magyar színészet kinőtt már a gyermek cipőkből, s életerős férfiú lett belőle, aki jól megél a maga lábán, ha elég élelmes hozzá.

Arad város tanácsához kérvényt nyújtottak be ma az aradi vendéglősök. Nem azt kérik benne, — noha ezt is kérheték volna, — hogy a színház tartama alatt fogadhassanak fel énekes társulatokat, hanem annyit kívánnak csupán, hogy engedjék meg nekik holmi dalos truppokkal mulattatni a nyári vendégeiket.

A mostani, a szinígazgatóval szemben elfogulatlanabb, városi regime alatt, ezt a kérelmet megtagadni nem lehet, nem szabad. És, hogy nem szabad, azt nem azért mondjuk, mintha a helybeli vendéglősök anyagi sorsán akarnánk lendíteni, de tesszük azért, mivel látni akarjuk mielőbb, hogy milyen vonzerőt tud gyakorolni az aradi közönségre a sok reménynyel óhajtott új szinígazgató. S hogy az igazi művészet iránt csakugyan olyan hiányosan fogékony-e már az aradi közönség.

Mert nagyon keveset tartunk mi az olyan színházról, a melyből egy szedett vedett orfeum kedvéért elszökik a publikum. Es nagyon keveset az olyan közönségről, a melyet úgy kell a színházba terelni, hogy a szórakozásnak minden egyéb eszközét elszedik az orra elől.

Zilahit tartjuk olyan szinígazgatónak, hogy a daltársulatok dacára is telt házat tud csinálni. Az aradi publikumot pedig tartjuk olyan közönségnek, hogy a művészet iránti nemes érzékét nem ölik ki az orfeumok.

Gyámkodó kézre nincs szükségünk. A mi szép, modern Aradunkból pedig ne csinaljanak a városházán Mucsát.

**

erőt neki arra a nagy küzdelemre, melyet a férjéért kellett vívnia. Magára zudítván gögös szüleinek haragját, akik tudni se akarnak sem róla, sem a férjéről, arról az ici-pici kis beamterről, arról a semmiről. Öröm: el dobta el magától a fényt, a pompát a gazdagságot, mert többre becsülte annak az embernek a szerelmét. S vajon többet ér-e?

... Igaz, hogy sokáig nem adott okot a panasza. Boldogan élték és ő örömmel tűrte a nélkülözést, a szegénységet, mert a szerelem és férjének gyöngédsége felejtetett vele mindent. De amióta megváltozott és éjszakázni kezdett ez az ember, győtrelem minden perce. H körültekint ebben a nyomoruságos kis szobában, a szegénység ri le minden butorzatról. Hiszen úgy vásárolgatták össze darabonként holmi árveréseken. Ami pedig a ruhát illeti, azokról ugyan jobb nem beszélni. A kalapját harmadszor alakította át. A téli felöltője kopott és rég divatját mult.

A selyembluz pedig, melyet még névnapjára ígért a férje, még ma is csak „ígéret”. Az árát valószínűleg elvitte már a kártya, vagy a cigány, vagy mások... Elsején már a konyha-pénzből is lealkudott, azt mondva, hogy kevés a fizetés, drága az étel... Persze az éjszakázás sok pénzbe kerül.

A sivár jelent még sivárabbá tette a mult emléke.

Ünnepelt királynője volt a báltermeknek. Az ég a megmondhatója hányan rajongtak egy mosolyáért, hányan vetélkedtek a szerelméért. És ő hogy játszott a szívekkel, mennyit kacagott rajtuk. — Szegény Gencsy Bélát egy

— **Monstre küldöttség a minisztereknél.** A képviselőház mai ülésén Veszprém-, Bács-, Torontál és Temes megyék együttes küldöttségei és a megyék országos képviselői tisztelegtek *Tallian* Béla képviselő vezetésével *Szell* Kálmán miniszterelnöknel, *Lukács* László, *Darányi* Ferenc és *Hegedüs* Sándor minisztereknél. A küldöttség arra kérte a minisztereket, hogy a tejet az államvasutak *önköltségén szállítsák*. A miniszterek biztató választ adtak a küldöttségnek, mely meglegedetten távozott a miniszteri szobából.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 15.

A tisztelt honatyák úgy hozzá szoktak a rendhez és pontossághoz, hogy ezt külön meg nem említeni a hazafiúi érdemek elnyomása volna. Ime, adjuk tudtára mindeneknek, a kiket illet, hogy az elnök ma pontban tíz órakor megnyithatta az ülést.

— Könnyű most már. — mondja egy buzgó néppárti. — Böjt van! Még se mernek már úgy istentelenkedni. Hála a néppártnak!

— Az! Csak ne féltenők egy a napidíjat! — feleli valaki, a ki nem egészen hit-buzgó.

Hock János csillogó szemekkel jár-kei.

— Nem férnek be a templomba, barátom. — szól jobbra-balra. — Annyi hívóm van, mint 12 más plébánosnak.

*Hock*nak tehát csakugyan a böjt szerez gyönyörűséget.

Boncza Miklós, a visszakerült székely kezdte ma a vitát rövid, de okos beszéddel. Utána *Polczner* Jenő, majd *Solymossy* Ödön beszéltek, az utóbbi nagy érdeklődés mellett.

A szünet után egy jóízű 48-as bácsi beszélt: a diósadi *Gabányi* Miklós. Torzonborz kuruc alak, öblös hanggal, kedélyes tónussal. Így szólította meg a házat:

— Tisztelt Országgyűlés!

Volt is nevetés. Mondott aztán olyan cifra dolgokat is, hogy széles mosolylyal hallgatta mindenki.

Ülés végén *Makkai* Zsiga is felszólalt s a székelyek mellett mondott erős fajszeretetről tanuskodó, eléggé ügyes beszédet.

Részletes tudósításunk itt következik:

Bejelentések.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Wlassics* Gyula, *Hegedüs* Sándor és *Darányi* Ignác miniszterek.

Elnök bejelenti, hogy *Kossuth* Ferenc három heti szabadságot kért. (Megadták.)

Bejelenti, hogy a Kuria a *Bedő* Albert ellen beadott petíciót visszautasította.

Belicska Béni előadó jelenti, hogy *Karácsonyi* Aladár gróf és *Major* Ferenc mandátumát igazolták.

Szell Kálmán miniszterelnök jelentést terjeszt be arról, hogy *Hidvég* és *Remeteszeg* marostordai községeket megszüntették és *Marosvásárhely*hez csatolták.

a költségvetés

Boncza Miklós: A költségvetési vita alkalmával kifejtett nézetek őt is szólásra készítik. Nem helyesli, ha a nemzetiségi kérdés a Házban hosszú vita tárgyát képezi. Ez a sok szó-noklás semmi esetben nem használ a magyar állameszmének. A közgazdasági nemzetközi kérdés érintésével áttér a belső gazdasági politika fejtegetésére. Magyarországon örökös harc van az agráristák és a merkantilisták közt. Pedig ez a küzdelem mindkettőre káros. A különböző termelési ágak összhangzatos fejlesztése a fődolog. (Helyeslés a jobboldalon.)

Magyarország közgazdasági politikájának alapja a föld politikája lehet csak. Csak ezen alapon állapítható a közgazdaság rendszere. Ha van a földmivelőnek pénzé, van az iparosnak és kereskedőnek. Egységes gazdasági politikáról addig szó sem lehet, míg a kormány és a társadalom megfelelő eredményeket produkálni nem fog. A közigazgatási reform javítani fogja a közgazdasági politikát is. Annyit azonban meg kell vallania, hogy a közgazdasági reformot bár 10 év óta minden kormány, minden trónbeszéd megígéri, még eddig ez ügyben senki meg nem jelölte az utat, melylyel a reformot végrehajtani szándékozik. Csak *Szell* Kálmán körvonalazta a reform alapjait, ezért mindenkinek a köszönetét megérdemli. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kívánja, hogy a miniszterelnök ezen az uton haladjon tovább is, s akkor sikerül megjavítani az adminisztrációt és ezen alapon a közgazdasági reformot és Magyarország további fejlődésének alapját fogja megvetni. A költségvetést elfogadja. (Elnök helyeslés a jobboldalon.)

Polczner Jenő: J'anaszolja, hogy az ország rossz gazdasági helyzete dacára az adó, a kiadások egyre növekednek. Emellett Magyaror-

de milyen környezetben... Izgatottan folyik a játék. Az asztal telve üres üvegekkel... csupa kétes alakok környékezik... a férje oszt... Ideges és sápadt, mint a halál. Lát-szik, hogy veszteségben van. A háta megett festett arcú leányok — lesik izgatottan a játékát.

Ereje elhagyta, nem bírta tovább nézni. Elhalmozódott a szemvilága, szédülés környékezte. Sziszegett valamit összeharapott fogso-rán keresztül és szomorúan, támoiyogva indult tovább. Tekintetét a nedves aszfalton jártatta. és nem figyelt a környezetére. Nem vette észre azt az elegáns monoklis urat sem, aki régóta figyelemmel kíséri már... Csak akkor rezent fel gondolataiból, mikor egy kar fűző-dött a karjába, és a hangját is hallotta annak az urnak:

— Lenke.

— Miklós...

Ugy szólítják egymást, — mint egykoron régen.

Kezet nyujtanak egymásnak és pirulnak mind a ketten. A szép asszony is, meg egykor elutasított kérője: *Almay* Miklós is... Felelevení-tik a mult emlékeit, ezer kérdést intéznek egymáshoz — tisztán emlékeznek holmi ked-ves apró részletekre, mind a ketten. Szoba kerül a férje is, és az asszonyka sirva panasolja el boldogtalanságát. Miklós részvétellel hallgatja, aztán biztatja, hogy hagyja el a férjét, váljon el tőle, majd... Idő közben észreveszi, hogy a Lenke ruháját nem egészen a legutolsó divat szerint szabták. Hisz Miklós olyan jószívű, olyan figyelmes... Kocsit rendel, bejárnak

szág érdekei a külpolitikában sem érvényesülnek. Németország a mi mezőgazdaságunk ellen támadólag lépett fel és annak létét veszélyeztette. S a külügyminiszter nemcsak nem szállt sikra, hogy a veszélyeket elhárítsa, hanem még azt hirdette, hogy a politikai szövetség fenállhat a gazdasági háború mellett is. Ez bizonyítja, hogy Gulochowszky a magyar gazdasági érdekekkel nem törődik. (Ugy van a szélsőbalon.)

Kívánja az önálló vámterületet. Egy és ugyanazon vámtarifával, a közös vámrendszer keretén belül az ipart és mezőgazdaságot s ennek érdekeit megvédelmezni nem lehet. (Helyeslés a szélső balon.) Kívánja, hogy még ez évben kötéssék meg a monarchia két államának képviselői között az új vám- és kereskedelmi szövetség, hogy aztán az új vámtarifa és vámszövetség alapján a külső államokkal való kereskedelmi szerződéses ügyekben tárgyalhassunk. De mivel Ausztriában hiányoznak azon alkotmányos feltételek, melyek ahhoz szükségesek, hogy velük kereskedelmi szövetséget köthessünk, az önálló vámterület felállítását újólág követeli. Minthogy a rendszerváltozást igazolva nem látja, a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélső balon.)

Solymossy Ödön báró szerint mindent el kellene követnünk mindannyiunknak pártkülönbség nélkül, hogy a haza polgárait osztály-, boldogság- és felekezeti különbség nélkül a boldogulás útjára vezessük. Mert hiszen mindannyiunkat csak egy cél vezethet, az önzetlen hazaszeretet. (Élénk tetszés.) Szükségünk van arra, hogy a kormány, az állam és a társadalom szorosan összetartsanak. (Helyeslés.) Első sorban a közigazgatási reformot sürgeti, mert arra égető szükség van. Nagy baj, hogy ez oly régóta vajudik.

Az adóreform megvalósítása sürgős és fontos. Belátja, hogy jelen körülmények között nehéz a helyzete a pénzügyminiszternek, de segíthet, ha az adóreformot minél előbb beterjeszti. Nem kívánja, hogy az adóreformot úgy eszközöljék, hogy a földadót leszállítsák, mert ezt most tenni nem lehet, de a községi és megyei terheket kell leszállítani és az adót egyenletesen elosztani. A sok adónemet devalváltni kell. Az adóreform a közigazgatási reformot is maga után vonja. A pénzületek fölött szigorú felügyeletet kell gyakorolni, s ha ezt a felügyeletet az illetékes tényezők el nem végzik, végezze el az állam. Utal a soproni bankbukásra, mely buzdító példa lehet mielőbbi intézkedésre. Kívánja az egyöntetű könyvvezetés behozatalát és bizonyos alaptörvények, mint biztosítéknak letételét.

egy pár üzletet, magvásárolják a legszükségesebbeket azonnal... Persze ékszereket is, hisz Miklós olyan gavallér... Aztán együtt vacsoráznak... A pincér felbontja a pezsgős palackot

III.

A szép asszony kétségbeesett erőlködéssel hánykódott a kereveten. A férj szeretettel virrasztott és törülgette szemét, mert bántotta a lámpa fénye. Kábultan bámult a levegőbe, nagyott sóhajtott és hálát adott az istennek, hogy álom volt az egész. Álomnak hitte azt a természetek ajándék tárgyát is, amit most rakosgattott elébe a férje... Kalap, felöltő, selyemruha, lakkcipő. Egyik szebb, mint a másik...

Mikor azonban teljesen kiszökött szeméből az álom, örömtől lázas arccal borult a férje nyakába, aztán egymásután vette kezébe az ajándéktárgyakat. Illesztgette az arcához, felpróbálta, nézegette magát a tükörben, és tapsolt örömeiben.

A férj boldog elégedettséggel nézte a feleség lázas örömet...

Meglepetést akartam szerezni neked, hát éjjeli munkát vállaltam... Hála Istennek nem tart tovább...

— Te aranyos édes jó uracskám... Mondd csak, meg tudsz nekem bocsátani?

— Miért?

— Mert olyan borzasztó dolgokat mertem álmodni.

Magyarország mezőgazdasági állam lévén, minden intézményt, mely a mezőgazdaságot előmozdítja, pártolni kell. De nem szabad a mostoha anya szerepét játszani a kereskedelemmel és iparral szemben sem, mert e kettő szoros összefüggésben áll. A fedezetlen határidő eltörlését szükségesnek tartja. (Helyeslés.) A költségvetést realisnak tartja. A kormány iránt bizalommal viseltetik. De néhány dologhoz hozzá kell szólnia. A tisztviselők helyzetének javítására irányított összeg csekély. Jó tisztviselőket akkor várhatunk, ha gyökeresen segítünk a mizeriákon. A kormány politikája a boldogulás útjára visz. Osszetartásra buzdítja a pártokat oly ügyekben, melyek az ország javára irányulnak. A költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés és taps.)

Szünet után

Heltai Ferenc beterjesztette a mexikói szerződésről szóló törvényjavaslatot.

Gabányi Miklós: Tisztelt Országgyűlés! (Derűtlenség.) Horánszky Nándor multkori beszédében a kormány nevében megígérte, hogy ha az ellenzék megmondja, hogy miként lehet a bajokon segíteni, akkor megígéri a kormány nevében, hogy azt teljesíteni fogják. Horánszky jogosult is e kijelentésre a kormány nevében, mert a miniszterségre már régen megért, sőt már túl is érett. (Élénk derűtlenség) hisz már 4 év óta miniszter-aspiráns. A kormánynak kötelessége a bajokon segíteni. Első sorban azonnal szakítani kell Ausztriával. (Élénk derűtlenség és helyeslés.) Így 37 millió forint megtakarítunk. Allítsuk fel azonnal az önálló vámterületet. (Élénk helyeslés a szélsőbalon), más művelt államok példájára. Támogassuk a hazai ipart. Ha Kossuth apánk 1844-ben ki tudta kiáltani: támogassuk a magyar ipart, akkor azt meg is tudjuk most csölekedni.

Makkai beszéde.

Pattyánszky Elek a szabadelvűpárt egységét, a szabadelvűpártiak függetlenségét és önállóságát hangoztatja. A miniszterelnök iránti bizalomból elfogadja a költségvetést.

Makkai Zsigmondra öt perccel 2 óra e ött került a sor. Általános érdeklődés mellett tartotta meg első beszédét a harisnyás székely képviselő. Szerinte Erdélyt eddig fejős tehénnek tekintették, fejte mindenkit, de enni nem adtak neki. A székeység bajait a kormány tapintatlansága idézte elő. A falvak jövedelméből elűtötték előbb a kocsmákat, aztán rávetettek 17 féle adónemet. Ő is a nép embere, ismeri jól a nép bajait. Erdélyországnak s a székelyeknek vasutat kell adni, hogy ipari és gazdasági területeit értékesíthesse. Ezenfelül kéri a kibirtokosok támogatását. A költségvetést nem fogadja el. (Eljenzés balról.)

A vitát hétfőn folytatják.

TÁVIRATOK.

Megmenekült burok.

London, február 15. A *Standard* jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: Azt hiszik, hogy az angolok, amikor az Oranjében rendezett hajótavadászatnál elérték a heilbronvolvehoeiki vonalat, már csak 600 embert kergettek maguk előtt. A többi burok, számra nézve 1400-an, már kivágták magukat kelet felé és most Reitz környékén állanak. *Dewet* valószínűleg újra meg fogja kísérteni, hogy keresztül törjön észak felé és egyesítse a már kis csapatokra bomlott haderőt.

Az angol japán szerződés.

Jokohama, február 15. Az angol-japán szerződés megkötése öröme az idevaló iparos- és kereskedő-testületek ünnepséget rendeztek. Tokióban a diákság fáklýásmenetet rendezett, a mely az angol követ és a külügyi hivatal háza elé vonult. Egy párt, a mely nemzeti szövetségnek nevezte magát, feloszlott, mert az angol-japán szövetséggel megszűnt fennállásának alapja. Az ellenzék vezetői is helyeslik a szerződést.

Harc a szomszédal.

(A kormány erőpróbája. — A vám- és kiegyezési kérdések. — Körber Budapesten. — Vita a trónörökös körül. — Udafent és idelent.)

Budapest, február 15.

Eljött az idő, amikor fontos és nehéz feladatok teszik próbára Széll Kálmánnak és a magyar kőfm nynak erejét, kitartó és alkotó képességét; mikor a megoldandó kérdések fölött tornyosodó akadályok teszik kérdésessé, van-e a magyar kormányban öntudat, invenció és akkora hazaszeretet, mely a helyett, hogy egyes ügyeknek könnyebb, de az ország érdekeinek rovására való megoldását keresné, inkább neki-megy a legnagyobb nehézségeknek is; csak azért, hogy az elintézés ne a kényelmi szempontoknak feleljen meg, hanem egyben a nemzet üdvét is szolgálja, a nemzet érdekeinek és jogainak kidomborítására, fejlesztésére alkalmas is legyen. Hosszu csend után itt van ez a mozgalmas idő, amikor sorra be kell következnie a nagy feladatok elintézésének; s méltán figyel a közvélemény, vajjon miként állja meg helyét a Széll-kormány működésének ebben a nehéz, felelősségteljes órájában?

Ez a figyelem — a mint az másképpen hihető nem is volt — már eddig kielégítő, örvendetes tényeknek járhatott tudomására; éberren, bámulatos kitartással, ügyességgel és fáradhatatlansággal örökdió Széll Kálmán a nemzet jogain, alkotmányán, hogy semmiben csorba ne essék, bárhogy tornyosítsa is egymást az események sora a farsztó, súlyos akadályokat. Bizhatunk benne, s meg lehetünk róla győződve, hogy ez az elv vezérli Széll Kálmánt a vám- és kiegyezési kérdésekben, a melyekről az elmúlt héten folytak Budapesten döntő jelentőségű tanácskozások Széll és Körber közt. Hiába hirdetik a kormány ellenesai kárörömei, hogy ime a tanácskozások megint nem vezettek végleges megállapodásra. Talán épen ez jellemzi leghivebben azt, hogy Széll Kálmán e fontos ügyekben nem a gyors és kényelmes elintézés helyezi legelső sorba, hanem azt, hogy az elintézés üdvös legyen, olyan szerencsés, hogy az ország érdekeit szolgálja, s hogy ne Ausztriát engedje diadalmaskodni a kiegyezési kérdésekben Magyarország jogos kívánásai fölött.

Kétségtelen, hogy a magyar kormányelnöknek nehéz pozíciója van Körber osztrák miniszterelnökkel szemben, aki mindent a maga parlamentje sokféle pártjának szájaize szerint, tehát határozottan Magyarország kárára óhajtana elintézni. Körber azzal az erkölcsi támogatással és felbátorítással jött Budapestre, a melyet az összes osztrák pártok adtak neki a költségvetési bizottság mult heti tárgyalása során tett nyilatkozataikkal. És míg az osztrák miniszterelnököt Ausztria pártjainak együttes állásfoglalásában rejő erkölcsi erő kíséri és támogatja, addig mi magyarok vagyunk annyira oktalanok, hogy ellenzéki viszketegeből éppen akkor állítunk nehéz kérdéseket, súlyos vádakot a mi kormányunk elé, a mikor az osztrák ellenféllel vannak kitűzve a fontos találkozások, melyek során össze kell mérniük erejüket. Mikor Körber itt járt, erősítve az osztrák pártok bizalmi nyilatkozatával, éppen akkor magyar részről az történt, hogy a magyar miniszterelnököt nagy parlamenti harccal fenyegették, a trónörökös elmaradt magyar kísérete miatt. Ha tehát Széll Kálmánt ez a hangulat akkor nem erősítette Körberrel szemben, de legyünk meggyőződve róla, hogy nem is gyöngítette. Éppen az, hogy végleges megállapodások nem jöttek létre Körberrel, bizonyítja azt, hogy Széll Kálmán nem engedett az osztráknak egy jottányit sem; a mire pedig újból összejönnek a miniszterelnök-

kök, addigra talán a magyar parlamentnek is lesz annyi józan beátása, hogy kormányelnöknek hatalmas erkölcsi támogatásával maga is hozzájárul a magyar jogos, törvényes követeléseknek a kiegyezési kérdésekben való diadalra juttatásához.

S miután a Körberrel való nehézségeken győzedelmeskedett, másnap a parlamentben kelt tusára Széll Kálmán a másik, ugyancsak nehéz kérdésben, s itt is fényes győzelmet aratott. A trónörökös kíséretének kérdése volt ez; a milyen nehéznek látszott ez, olyan tündöklő sikerű a megoldás és megnyugvás, melyet az őszinteség, az igazság fegyvereivel aratott Széll Kálmán. A parlament belátta s szentesítette Széll Kálmán e kérdésben követelt eljárása helyességét, lojalitását. S ha akadnak, a kik aggodalmaskodnak, vajjon e kérdésben „odafent“ is olyan jól áll e Széll dolga, mint „idelent“; ezeket teljesen meg lehet nyugtatni. Ha valami tanuszkodhatik ama kegy mellett, melyben Széll Kálmán az udvarnál részesül, úgy tanuszkodik mellette az udvarnak s legfőképpen királyunknak az az elhatározása, hogy rövid megszaktással egészen a nyárig marad most a budai várpalotában, s hogy így Budapestnek a magyar udvartartásból jóval több jut ki az idén, mint a mennyi kijutott az előző esztendőben. És ebbe a magyar királyi udvari életbe világra szóló fényt fog belevarázsolni a tavaszra tervezett fényes udvari ünnepség.

De ne felejtjük, hogy ez ünnepségnél is örvendetesebb talán az a tény, hogy a király éppen akkor marad szokatlanul hosszú ideig magyar fővárosában, a mikor a magyar és osztrák kormány közt a kiegyezési tárgyalások folynak. És talán ez is nagy erkölcsi támasz azokban az erőpróbákban, a melyek most sorjában bekövetkeznek a magyar kormányra. (K. sz.)

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Postásfiú, operette. Este: A piros bugyelláris, népszainmü. Margó Zelma vendégfelléptével. (Páratlan bérlet.)

Métfő: A fekete gyémántok, szinmü. (Páros bérlet.)

Kedd: Valás után, bohózat. (Páratlan bérlet.)

Szerda: Svihákok, operette. (Páros bérlet.)

Csütörtök: Szegény ifjú története, szinmü. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Ikrek, operette. (Páros bérlet.)

Szombat: Ikrek, operette. (Páratlan bérlet.)

Vesztaszüzek.

— Margó Zelma harmadik fellépése. —

A páholyok nagyobbára üresek, a földszinten egész padosorokban felhajtva a székek. Mi történt? A *Vesztaszüzek* és mellé attrakció gyanánt Margó Zelma — és mégis csak félig telt ház? No lám!

Hát még se tódul be mindig a közönség, mégis csak elég látszik lenni a pikantériából! Most már egy újabb megbotránkozás se segít a direkción sorsán, a *Vesztaszüzek* nálunk eljátszották már kicsiny játékaikat és senki se fogja visszakivánni azt a szép időt, a mikor a mi szinpadunkon egyes szereplők még többet mutattak, mint amennyi ebbe a keretbe belátározik.

A mai reprizból egy tanulságot szerezhetünk, azt ugyanis, hogy lehet a legsikamlósabb szerepet is úgy eljátszani, hogy megbotránkozást ne eredményezzen. Margó Zelma, mint Bacchis megmutatta, hogy lehet ebben a szerepben több ruhát is viselni, lehet ebben úgy játszani, hogy pirulás nélkül végig nézhetni minden mozdulatát. Ha elődje a szinipáholyból ezt az alakítást, ezt a játékot megfigyelte, megláthatta, hogy neki nagyon rossz mestere volt, hogy annak utasításai őt magát is lealacsonyították és a közönség előtt antipatikussá tették.

De tapasztalhatta azt is, hogy hiányzik nála az intelligenciának az a foka, mely nélkül ezt a szerepet felfogni és azt eljátszani nem lehet.

Margó Zelma most ösmertetet meg bennünket ezzel a szereppel — most láttuk csak, hogy ki az a Bacchis — és hogy milyen gyenge az az erő, mely eddig játszotta ezt a szerepet. A második felvonásban *Florodora* operettből énekelt egy dalt, és azt oly kecsesen énekelte, hogy négyszer is meg kellett ismételnie.

Felhő Rózsi Cyprise ma is kitünőnek bizonyult. A vendégen kívül még őt is zajosan megtapsolták és többszöri kihívásban részesítették.

Komlóssy Ilonka, Tolnayné, Arkossy, Polgár és Rubos a régi jók voltak, de Fenyéry mint nagy augur még az eddig tapasztaltaknál is izléstelenebb és unalmasabb volt. Három felvonáson át a lehető legvontatottabb beszédet, maga alkotta tájszólásokat hallani, valamivel több, mint amennyit elszenvedni lehet.

Carolus.

* Az évad utolsó operettjüdsága kerül bemutatásra pénteken. Ez Edmond Audrannak, a sok finom muzsikát írt francia operettszerzőnek egyik kiválóan sikerült darabja: *Az ikrek*. A szöveget a nem kevésbé ismert francia író, Maurice Ordonneau szerzte. A magyar fordítás Molnár Ferenc tollából való. A szintársulat már régen készül az új dongságra és két nap óta már a szinpadon folynak belőle a próbák.

* Margó Zelma bucsufüllepte Margó Zelma vasárnap este *A piros bugyelláris* népszainmüben a bíróné szerepével vesz bucsut az aradi közönségtől, mely minden este nagy elismeréssel jutalmazta temperamentumos játékát. A pompás darab többi alakjai is kiprobált jó szerepei az előadóknak. Arkosi Csillag őrmestere, Mezei Peták káplátja, Bács Török bírója, Komlósi Ilonka Mancikája, Fenyéri Hájasa, Giréth Pennása és Tolnayné Suták Katája igen jó környezetet fognak képezni.

* A szinesznyomor ellen Szatmár város törvényhatósága legutóbbi közgyűlésen ezer koronát szavazott meg a szatmári szintársulat fölsegélyezésére. Együttal kérvényt adott be a belügyminisztériumhoz, melyben a társulat válságos helyzetét ecsetelve, kétezer korona sürgős kiutalását kéri. A tagok eddig csak félhavi fizetést kerestek, vagyis aki pl. havi ötven forintba szerződött, az havonta csak huszonöt forintot kapott.

* *Poczem Hamlet!* Hogy egyik-másik nyelv mennyire különböző és az idegen fül előtt milyen más-más hangulatot képes felköltetni, azt elégszer tapasztalhattuk az életben. Például, ha az olasz operában a hősnő tiszser elmondja egymásután, hogy *Addio Edgero!* azt senki sem fogja komikusnak tartani, de ha a hős azt mondaná *Spányem bohóm Mariánka!* azon valószínűleg mindenki nevetne. Elég az hozzá, hogy egy budapesti uri emberrel történt a következő mulatós eset: Az illető Prágában járt s mikor dolgait elvégezte, egy este, unalmában elment a színházba. *Hamlet* ot adták. A mi magyarunk egy darabig csak nyugodtan ült zárt székében és nézte az előadást, mikor azonban Hamlet apjának szelleme megjelent a szinpadon, s oda szólt a tépelődő királyfinak, hogy *Poczem Hamlet!* a derek magyar olyan röhögést vitt be, hogy az egész közönség felhaborodva püsszgett. Csaknem megakadt az előadás. A nyugalom csak akkor állt helyre, mikor a magyar vendég zsebkendőt tömött a szájába s elhagyta a nézőteret.

* A szegedi szinmü pályázat, amely régen lejárt s amelynek eredményét már ki kellett volna hirdetni, úgy látszik, mégis dülőre jut. A bírálók, akiknek 91 szindarabbal gyűlt meg a bajuk, vasárnap gyűlnek össze, hogy a pályadíj sorsa fölött határozzanak. Így hát pár nap múlva 90 pályázónak ér véget a reménykedése, hogy egyetlenegyre teljesüljön.

* Rosenthal a világ leghirnevesebb és leggeniálisabb zongoraművésze holnap, vasárnap délután 3 órákor tartja hangversenyét a Fehér

Kereszt nagytermében, a következő műsorról: 1. Weber, *Sonate* op. 89. 2. Schumann, *Carnaval* op. 9. Preambule, Picrot, Arlequin, Valse noble, Ensebius, Florestan, Coquette, Roplique, Papillons, Lettre dansantes, Chiarina, Chopin Estrella, Pantalon et Colombine, Valse allemande Paganini, Aveu Promenade, Pause, Marche des Davidsbündler contre les Philistius. 3. Chopin Berceuse, Mazurka, Valse des Dur, Cherzo Rosenthal, Papillons. 4. Rosenthal, Bécsi *Carnaval*. Strausz „Cagliostro“ című operettjének motívumai után. Jegyek válthatók délután 2 óráig Révész Nándor könyvkereskedésében és 4 órától a pénztárnál.

* Szabad Lyceum. E hó 21-én pénteken d. u. 5 órákor lesz a Szabad Lyceum tizedik előadása a felső kereskedelmi iskola dísztermében. Abrai Lajos igazgató fogja felolvasni „A szinekről“ című dolgozatát. Jegyek válthatók a főtéri könyvkereskedésekben és a pénztárnál.

* Az Oratorium-egylet hétfőn, e hó 17-én este 8 órákor a férfi karral próbát tart, melyre a férfi tagok és közreműködőket meghívja az elnökség.

Petőfi koponyája.

(A balázsfalvi leletet újból megvizsgálják.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 15.

A balázsfalvi román főgimnáziumban őrzött állítólagos *Petőfi* koponya ügye nem kerül le egyhamar a napirendről. A *Petőfi*-társaság szorgosan folytatja tovább a vizsgálatot és kutatást, miközben egymásután érdekesebb adatok kerülnek felszínre; részint olyanok, melyek anatómiai szempontból méltók a figyelemre, részint pedig olyanok, melyek az eddig összegyűjtött szóhadományt kibővítik és megrősítik.

Mindezekről részletes jelentést tesznek a *Petőfi*-társaság holnapi, február 16-iki ülésén, *Bartók* Lajos, a társaság alelnöke és *Szana* Tamás főtitkár, bemutatva ezuttal *Iszlay* József dr. egyetemi tanár, az európai híru fogspecialista és *Semayer* Vilibáld dr., a jeles antropológus szakvéleményeit. A két tudóst a *Petőfi*-társaság kérte föl a koponya hivatalos megvizsgálására annál is inkább, mert *Török* Aurél dr. nem vizsgálta meg hivatalosan a koponyát, csupán privát szivességből tekintette meg azon kijelentéssel, hogy ő nem hiszi a koponya valódiságát, s hogy az anynyira jellemző felső bal szemfog rendellenességének nyomát se látja.

A balázsfalvi konzisztórium kiküldöttjeit megdöbbenette *Török* dr. eljárása. Ők vizsgálatot vártak s ehelyett elhamarkozott nyilatkozatot kaptak, amelynek tendenciáját azonban csakhamar megértették, midőn ez a nyilatkozat egyes lapokban a legkülönbözőbb kommentár kíséretében jelent meg. A kiküldöttek erre fölkerítették a *Petőfi*-társaságot, hogy a koponyát vizsgálta meg más tudósokkal, akik nem a szóhadomány egyes epizódjait kritizálják s nem tamaskodnak abban, vajjon egy osztrák katonai lösebesz érthetett-e a koponya ugynevezett macerálásához hanem antropológiai szempontból szigorúan és pontosan hozzálátnak a tudományos vizsgálathoz.

És ezt cselekedte *Iszlay* József dr. és *Semayer* Vilibáld dr., a kiknek szakvéleménye kétségkívül egészen más irányba tereli a balázsfalvi koponya ügyét, amely sokkal komolyabb, mint a minőnek a téves és elferdített hírlapi közlemények alapján hinni lehetett.

Semayer dr., a koponya tudományos vizsgálatának eredményeként a *Petőfi*-társaságnak írásban terjesztette elő terjedelmes szakvéleményét, mely szerint a balázsfalvi koponyán *Petőfi* koponyájának ellentmondó anatómiai adat nincs, sőt az eddig megállapított adatok a koponya valódisága mellett szólnak.

Iszlay dr. tudományos vizsgálatának eredményeként azt konstata'ta, hogy a koponyán a

felső bal szemfog nemcsak rendellenesen nőtt, hanem kiálló szemfog volt. Ennek kapcsán konstata az is, hogy a bal szemfog helyén sem esetleges, sem mesterséges, sem véletlen sérülésnek, reszelésnek vagy csiszolásnak nyoma sincs. A tudós professzor a kijelentése azért érdekes meg az említést, mert tudvalevően egy hírlapíró előtt úgy nyilatkozott, hogy a bal szemfog helye ha nemis éppen szándékos, de mindenesetre mesterséges horzsolást, illetve csiszolást tüntet föl.

A Petőfi-társaság egyébként ez ügyben tovább folytatja a kutatást s a társaság megbízottja már eddig is több új adatnak jutott birtokába. Ezek közül rendkívül érdekes az a hosszú levél, amelyben Iván Jánosné született Fischer Lujza, Reichenberger főorvos unokája, mondja el mindazt, amit a koponyáról tud s a miket szükség esetén kész az eszköz-szentségével is megerősíteni.

Ezt az eddig még ismeretlen levelet is a holnapi ülésen mutatja be Bartók alelnök, a ki egyuttal bejelenti, hogy a további kutatást, vizsgálatokat és adatgyűjtéseket ez ügyben a Petőfi-társaság a legszentebb kötelességének tartja.

Amerika az angolok ellen.

(Érdekes diplomáciai összetűzés.)

— Az Aradi Közlöny távri értesítése. —
Arad, február 15.

Ugy az amerikai sajtóban, mint a „Fehér Ház”-ban rendkívül kemény szavak hangzottak el a mai napon — Anglia ellen. Valóságos lázító beszédek ezek, amelyek nyomán nem lehetetlen, hogy erősebb diplomáciai összetűzés kerekedik a két nagy állam között.

Az éles kritika alapját egy teleplezés képezi, mely még a spanyol-amerikai háborúval van összefüggésben. A háború kitörése előtt ugyanis Pauncefote amerikai angol nagykövet azzal ijesztgette a yankeket, hogy ne huzzanak ujjat a spanyolokkal, mert az európai hatalmasságok feltétlenül bele fognak avatkozni a háborúba s bizony számíthatnak arra, hogy Németországgal is meg fog gyűlni a bajuk. Most kiderült, hogy a nagyhatalmaknak eszük ágában sem volt a beavatkozás, Németország pedig a lehető legbarátságosabb magatartással viseltetett és viseltetik Amerika iránt. Így állván a dolog, az amerikai lapok kétszínűséggel és árulással vádolják Angliát s erősen izgató cikkeket közölnek ellene.

Még érdekesebb dolog adta elő magát a washingtoni képviselőház ülésén, a hol Wehler képviselő a történetek után szolgálásnak belyegezi a mostani amerikai kormányt Angliával való barátságos viszonyát.

A hangulat az angolok ellen mindenütt igen izgatott s valószínű, hogy a mai eseményekből még komoly fordulat fejlődik ki.

Táviratunk a következők:

New-York, február 15.

Az idevaló lapok sokat fogja koznak Pauncefote angol nagykövetnek a spanyol-amerikai háború kitörése előtt tanúsított magatartásáról. Több lap, így a Journal, a World és a Mail and Express erősen kikel Anglia ellen, a melyre rábizonyult az Egyesült-Államokkal szemben való kétszínűsége és árulása. Washingtonból ma érkezett jelentések kiemelik azt a tényt, hogy Pauncefote a jegyzéket nem francia, hanem angol szövegben terjesztette elő. Ez határozottan ellene vall, mert ha a jegyzék más

oldalról indult volna ki, bizonyára franca nyelven terjesztette volna elő. Egy tényt most elismer az egész amerikai sajtó, t. i. azt, hogy az angol legenda teljesen meg van semmisítve, hogy az európai hatalmasságok részéről soha sem fenyegette Amerikát a beavatkozás veszélye és hogy Németország magatartása mindig barátságos volt. Az egész dolgot Cranborne hozta szőnyegre. A vizsály nagyon tisztázza a helyzetet. A német hivatalos lap közleményével elérték az óhajtott eredményt. A Sun hosszabb cikkben igyekszik Pauncefote pozícióját megmenteni és így fejezi be cikkét: Nagyon jól esik azonban az amerikai népnek látnia, hogy Vilmos császár oly gyorsan és nyomtatékosan tette rá nehéz lábát a második kollektívjegyzékre.

Washington, február 15.

A képviselőházban Weehler feltűnést keltő beszédet mondott, a melyben hevesen támadta a külügyminiszteriumot, utalva az angoloknak Amerikával szemben tanúsított magatartásáról szóló legújabb teleplezésekre. Beszéde további folyamán Weehler a mostani amerikai kormány magatartását ismételtelen szolgaiasnak mondja. *Undor fogja el —* ugymond — *arra a gondolatra, hogy amerikai emberek Angliába utaznak, hogy kezet csókoljanak Edvárd királynak és hogy Roosevelt elnök családjának egyik tagja Londonba megy a koronázásra.* Rosszalja azt is, hogy olyan nagy zajt ütnek Henrik porosz herceg látogatásával. Az egyes pártok szónokai tiltakoznak Weehler beszéde ellen, a melyet mindnyájan nagyon inopportúnusnak mondanak.

London, Február 12.

Az alsóház mai ülésén Norman felvilágosítást kér az európai nagyhatalmasságok nagyköveteinek a washingtoni angol nagykövetségen 1898. április 14-én tartott tanácskozássáról.

Cranborne külügyi államtitkár kijelenti, hogy az értekezletet 1898. április 14-én tartották és Pauncefote hívta össze, mint a nagykövek doyenje néhány kollégájának szóbeli előterjesztésére. Akármilyen nézeteket vallott is Pauncefote ezen a tanácskozáson, a melynek nem volt formális jellege, csak személyes nézeteit fejezte ki és nem az angol kormány utasítására nyilatkozott. A tanácskozás azzal végződött, hogy a nagykövek abban állapodtak meg, hogy azonos tartalmú táviratokat intéznek kormányukhoz, a melyben az amerikai kormányt átadandó további közleményeket kornak javaslatba. Pauncefote táviratának megérkezése után az angol kormány azonnal válaszolt és ellenezte az amerikai kormányhoz intézendő jegyzék előterjesztett szövegét, a melyet meggondolatlanak tekintett. Két nappal később Pauncefote val közölte, hogy az angol kormány elhatározta, hogy nem tesz lépéseket. Beszédét azzal fejezte be az államtitkár, hogy akkor az angol kormányt nem volt tudomása a német kormány magatartásáról. (Tetszés.)

Dillon azt kérdezi, Cranbornétól, hogy felhívta-e a kormány a figyelmet a hivatalos német jelentésre és hogy ez a jelentés helyese-e.

Cranborne azt válaszolja, hogy imént adott válaszához nincs mit hozzátennie.

MULATSÁGOK

Az aradi székelyek táncestélye.

Makkai Zsigmond Aradon. —
Arad, február 15.

Az „Aradi Székely Otthon” március 1-én szombaton este jótékonycélú táncestélyt rendez egyleti helyiségében a Vass-Szállodában. A táncvizsgálat osakugyan jótékonycélú, a maga szűk körében segíteni akar azoknak az embereknek állapotán, akiknek rossz helyzetével és balsorsával Székelykérdés cím alatt annyit írnak a lapok.

Persze az ilyen vállalkozás, különösen ha a közönség méltányolja és pártolja a célt, a melynek érdekében az aradi Székely-Otthon is akcióba lép, többet használ a székelyek ügyének, mint száz hírlapi cikk. Pártolást teremteni a pártolás nélküli székelyeknek, olyan cél, a melynek szolgálatába állani kötelessége minden magyar embernek.

Az országban egyetlen felhívásra *tizenkilenc* Székely-Otthon alakult meg az első hónap alatt. Ezek között az aradi az egyetlen, amely nem erdélyi területen, hanem „Magyarországon” van. Az egyesületnek az a célja, hogy erkölcsi és anyagi támogatásban részesítse az erdélyi nyomorgó székelyeket s azokat, akik Aradra vetődnek átutazás vagy munkakeresés céljából.

A táncmulatságra, melyre a meghívókat már szétküldték, meghívták Makkai Zsigát is, az egyetlen székely paraszt képviselőt, aki valószínűleg el is jön Aradra, hogy székely-testvérei multságának fényét és érdekességét emelje. Az aradi Székely Otthon külön meghívást küldött Makkainak, akiről tudva van, hogy minden áldozatra kész, ha székely-ügyről van szó.

A multság sikere érdekében az alábbi rendezőség fáradozik:

Köröspataki dr. Bedő Arpad, Kovács Pál, Benkő Gyula, Ravasz Imre, Nádas Gyula, Lázár Péter, Sebessy Ferencz, Jakabffy István, Bor Imre, Nyegre Vince, Virágh Dénes, dr. Bartha Zsombor, Bauman Rudolf, Bálint Andor, Bánfy Akos, Bineth Ignác, Blédy Boldizsár, Bloch Karoly, Bloch Alfréd, Borhegyi Karoly, Both Sándor, Buday Ödön, Czigeibrier Győző, Csók Lőrinc, Deutsch Zoltán, Dimény Lajos, Domokos Ignác, Drágos Arisztid, Cs. Endes Dániel, Eberlein Karoly, Faragó Rezső, Gyertyánfy Zsigmond, Jaszicsek Endre, Hatos Dezső, Joó Béla, Kirschner Lajos, ifj. Kocsy Ferenc, Kovács Ferenc, nagysoly mosi Konecz Gyula, Losoncy Zoltán, Lázár Antal, Laj Karoly, Löwy Sandor, Moldován Ödön, Nádler Lajos, Nagy János, Nagy Kálmán, Pethó Karoly, Santha Imre, Szakács Lajos, Szilvássy László dr., Székessy Sandor, ifj. Szójka János, Szántó József, Schwartz Zsigmond, Weisz Pál, Veszprény József, Zima Tibor.

(=) **Táncpróba-bál.** Rendkívül sikerült táncpróbát rendezett ma este növendékeivel Budai Ida a Fehér Kereszt nagytermében. Mint minden évben, úgy az idén is bizonyoságát adta annak, hogy iskolájából, mint kitűnő táncosok kerülnek ki a tanítványai. Fáradtságot nem kímélt, hogy a multságot mentől pompásabbá tegye, ami sikerült is, mert a terem zsúfolásig megtelt Aradváros intelligenciájával. A próbából szépségét igen emelték a mesternő által betanított magántáncok, amelyeket ügyesen és nagy sikkal lejtettek a növendékek. A közönség sorában ott voltak Urbán Iván főispán, Vársárhelyi Béla főrendiházi tag, Baross Ferenc, Friebeisz Miklós, Urbán Péter, Blaskovits Ernő, Purgly László, Parecz György, Parecz Gyula dr., Almay Olivér, Andrányi Karoly, Bánhidy Antal báró, Hendrey Pál, Csernovits Diodor, Fábian Lajos dr., Vársárhelyi József, Purgly János, Abafy Emil csász. és kir. kamarás, stb. A sikerült multság csak a késő reggeli órákban ért véget. A jelen volt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Urbán Ivánné, Urbán Péterné, Baross Ferencné, Blaskovits Ernesztné, Friebeisz Miklósné, Purgly Lászlóné, Andrányi Karolyné, özv. Andrányi Karolyné, Hendrey Pálné, Vársárhelyi Józsefné, báró Bánhidy Antalné, dr. Csernovits Diodorné, özv. Richter Jánosné, Almásy Olivérné, báró Bánhidy Sándorné, özv. Hoffbauer Sándorné, Pollák Arnoldné, özv. Hudetz Ferencné, Molnár Lajosné, Budai Nándorné, özv. Biamant Miksáné, Schwartz Hermanné, Luka Demeterné, Törökfalvi Mórné, özv. Petkovits Miklósné, Vollák N. né.

Leányok: Budai Rózsika, és Berta, báró Bánhidy Stefánka, Braun Laura, Biró Margit, báró Bedeusz Mieke, Braun Mariska, Diamant Hajnalka, Ella és Erzsike, Dangi Elvira, Ehrenfeld Zsenike (Budapest), Fröhli Laura és Bella, Fekete Rózsika és Erzsike, Fränkl Laura, Grovis Louis, Gantner N., Grünwald Anna, Hendrey Szilárdka, Henriette és Eliz, Vársárhelyi Janka, Hoffbauer Elma, Hendl Janka, Herezeg Irén, Schwartz Blanka, Hendl nővérek,

Institoris Irma, Jánosi Magda, Kapy Aranka, Kron Rózsika, Kovács Irén, Kovács Rézi, Kellner Herminke, Lövenstein nővérek, Lichtenstein nővérek, Lázár Annuska, Mayer Tilda, Pataki Ida (Lippa), Pichler nővérek, Petkovics Angyalka, Pollák Terka, Richter Margit, Szilágyi Jolánka, Stern Flóra, Schwartz Blanka, Schwartz Malvin (Szt.-Anna), Schön Rózsika, Törökfalvi Margitka, Wolf Berta, Wikol Piroška és Margit, Wollák Margi, Waszits Lenke és Erzi, Weinfeld Regina, Zaránd Aranka, Singer Böske (Szöllős) stb.

(==) A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíj egyesület aradi fiókja február hó 22-én a Lindl féle vendéglőben táncmulatsággal egybe kötött társas-vacsorát rendez.

A pápa kinevezi utódját.

(Rampolla reményei.)

Arad, február 15.

A *Le Journal* című francia újság most érkezett számában Jean de Bonnefon nevezetes hirt mond el a Vatikánból, ahonnan azt egy francia főpap hozta. Azt jelenti ez a hír, hogy XIII. Leó pápa politikai végrendeletet akar csinálni, amelyben kinevezi utódját, akit tehát nem akar a konkláve útján megválasztatni. A hirdetés, mely mindenféle nagy feltűnést fog kelteni, így mondja el a végrendelet letkezésének történetét:

"A minap, talán élve az alkalommal, hogy X. kardinális, aki zavarta volna a pápát végső elhatározásában, XIII. Leó elhívatta bibornok-tanácsosait, akiket különben ritkán szokott megkérdezni. Panaszkodott nekik, milyen szomorú az ő helyzete, amikor oldala mellől sorjában kidőlnek azok, akik esetleg utódai lehetnének.

— Még néhány halott — mondotta a pápa — és minden bibornok az én teremtményem, az én akaratom gyermeke lesz. És egy sem él majd többé azok közül a bécses tanácsosok közül, akiket IX. Piusz reám hagyott.

Azután a pápa hosszasan kitért azokra a bajokra, amelyek Olaszországot fenyegetik. Emlékeztetett, minden feljegyzés használata nélkül idézte a legújabb statisztikai adatokat, amelyek a szocialisták számának és erejének nagy megnövekedését jelzik. Rámutatott arra, hogy a Szavoyai-házat most azok fenyegetik, akik egykor erősségei voltak:

— Ez a szegény fiatal ember (az olasz király) — így szolt a pápa — ki van téve annak, hogy ugyanaz a szél taszítja őt le a trónról, amely nagyatyját oda jöltette.

Azután a pápa egyszerre azon az erős és komoly hangon kezdett beszélni, mely a hallgatót mindig megdöbbeníti.

— Mindezek az események — így szolt — arra készítettek, hogy foglalkozzam az utódommal: Még ha elélek is néhány évig Isten kegyelméből, művem még akkor is befejezetlen marad. Én hát megfontoltam, melyik a legjobb mód arra, hogy művem sikerét a folytonosság által biztosítsam.

Tudom, hogy a pápák igen gyakran maguk jelölték ki utódjaikat: VII. Gergely politikájának eredményeit csak úgy tarthatta fenn, hogy három nemzedéken át a pápák az ő akaratából valók voltak. Gergely jelölte III. Viktort, ez II. Urbánt, ez pedig II. Pascalt. De ezeken kívül is hány más pápa hagyott hátra ilyen tanácsot, amelyet azonban nem követtek. A választók természetes hajlandóságából minden bosszúuralom után, egyensúlyozásul olyan embert szeretnek megválasztani, aki az elköltözöttnek ellentéte. Nem szabad, hogy az én halálom után is ez történjék: az Egyházat csak az én kormányzásom logikus folytatása mentheti meg. Ezt a kormányzatot tehát folytatni kell. Kérlek

hát benneteket, segítőfársaimat, segítetek a megoldást megtalálnom.

És látva tanácsosainak meglepetését, hozzátette:

— Ha nincs rá más mód, mint az, hogy utódomat kinevezem, akkor meg fogom azt tenni hatalmam teljességében.

XIII. Leó itt elhallgatott és a bibornokok kissé megdöbbenve távoztak.

Igy mondja el ezt a *Le Journal* cikke. Bonnefon pedig ezzel kapcsolatosan elmondja a pápaválasztás történeti és jogi fejlődését, mely minden átalakulás közben is a választást tartotta meg alapelveül. Rampolla bibornok államtitkár az első, aki a pápaválasztást nem módosítani, hanem egyenesen megváltoztatni akarja. Bonnefon szerint egy évtized óta készíti elő a közvéleményt erre a politikai végrendeletre, jobban mondva arra a pápai bullára, amelyben XIII. Leó meg fogja jelölni utódját, kétségtelenül Rampolla államtitkárt, aki céljait ügyesen tudta szolgálatni, a *Times*, a *Le Temps*, az *Indépendance Belge* s a legtöbb nagy és kis újság által. És nem fog olyan rendkívüli meglepetést kelteni, ha XIII. Leó halálhírével együtt közzé teszik, hogy tekintettel a válságos időkre, a szentszéknek Olaszország által való elnyomatására, XIII. Leó egy formájában való bullát hagyott hátra, amely Rampolla ő eminenciáját jelöli ki a pápa utódjául.

A pápa utódjának kinevezése, — mondja a cikk — rettenetes következményekkel fog járni. A hatalmak konfliktusa, az ellenpápák stb. mind a középkort fogják újra felidézni. Jean de Bonnefon ur aggodalmait azonban nem lehet osztanunk egyelőre, már amíg ezt a szenzációs végrendelethistóriát meg nem erősítik.

Egyről-másról.

(Válság a szabadkőművesek közt. — Akit mindig menesztenek. — A fehér csalogány és a parókás költő. — A megszorult festőművész.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, február 15.

Ott ütött be a válság, a hol legkevésbé hitték volna, tudniillik a szabadkőműves páholy kebelében. Bármekkora titokzatosság fűl is a szabadkőműves páholyok beléletét, azért mégis kiszivárgott a hír, hogy már a legközelebbi testvérgyűlésen — tudvalevőleg a kalapács valamennyi tagja: testvér — Joanovits államtitkár, a „Kalapács” simbolikus páholy nagymestere megváltik ettől a diszes állásától. De ugyancsak lemond Neuschloss Ödön is nagymester-helyettesi címéről és mindketten visszavonulnak az egyszerű tagok sorába.

Nem kutatjuk, mi volt ennek a visszavonulásnak az indító oka, csupán arra mutatunk rá, hogy az ingyen-kenyér és a szűnidei gyermektelep sohasem jöttek volna létre e két férfi humanitása és áldozatkészsége nélkül. Bizonyára meg kell találni a módot arra, hogy e nagy horderejű lépésnek éle vételessék.

Egyekben pedig nem foglalkozhatunk részletesebben e dologgal, mert a szabadkőművesekkel szemben reánk is áll a — noblesse oblige.

Az ellenzéki lapok már ujolag meneszti Hegedüs Sándort, a kereskedelemügyi minisztert. Hogy már tarthatatlan a helyzete, hogy már ki is szemelték az utódját, hogy már csak napok kérdése az egész, hogy stb.

Ebből az alkalomból kifolyólag Madarász József apó érdekes történetét elevenített föl a képviselőház folyosóján a negyvennyolcas időkbeli Tudvalevő, hogy Kossuth Lajos és Szemere Bertalan még közös miniszterségük idején

sem éltek a legjobb barátságban egymással, úgy, hogy ennek révén nem egyszer kelt szárnyra a hír, hogy Szemere megváltik tárcájától. A sok szállongó hirt elvégre is megunta Szemere és egy napon uyiltan megkérdezte nagy ellenfelét:

— Ugyan mondd meg őszintén, van-e valami alapja ennek a hírnek, hogy esetleg magam adhasam be lemondásomat.

Kossuth Lajos elmosolyodott a kérdésre és nevetve felelt:

— Már csak azért sem engedhetnök meg, hogy lemondj, nehogy valamiképpen igaza legyen a titkos hírterjesztőknek.

Valószínű, hogy így áll a dolog Hegedüs Sándor örökös távozásával és újra beteljesül a közmondás igazsága, hogy akinek holt hírét költik, az sokáig él. A körülmények legalább most is erre vallanak és a szállongó hír értékéből nagyon sokat levon az, hogy ellenzéki oldalról hozzák minduntalan köztudomásra.

Jókai Mór, a nemzet ősz költője gyöngéledik. Ez az idei áprilisi tél az ő különben vasegységét is megrendítette. Szerencsére legkevésbé sem komoly a dolog, úgy, hogy az öreg ur voltaképpen csak amiatt zsörtölődik, mert az orvosai eltiltották a munkától.

— Lám, mondotta, így lesz az emberből öreg napjaira munkanélküli.

A hét folyamán Blaha Lujza asszony is fölkereste a beteg költőt és szórakoztatására elénekelt néhány magyar nótát. Az ősz költő elgondolkozva nézett a művésznőnek már tiltul őszbe vegyülő füreteire és szelid gunnyal mondotta:

— Ime a csalogány, aki fehér lesz.

A nemzet csalogánya nevetve vágott vissza reá:

— Még is csak jobb, mintha parókát kérne kölcsön a nemzet költőjétől.

És nyomban dudolni kezdte a bolondos operett áriát:

— Ah, ifjúságunk rég letűnt már...

Hanem azért az orvosok is erősen remélik, hogy Jókai egészsége pár nap alatt helyreáll.

Lassanként minden kiderül. Így derült ki az az ügyes csiny is, melylyel Kardos Gyula a festőművész fogott ki Pállik Bélán, a firkák nagymesterén. Kardos, ki Pállik házában lakik, február hó 1-én keserű arccal kereste föl Fadrusz Jánost és nehéz sóhajtással panaszolta el baját.

— Barátom, tönkrement ember vagyok, ha nem fizetem ki a lakbéremet. A házi uram irgalom nélkül kidob, pénzem pedig nincs...

A jószívűről híres szobrász rögtön pártját fogta művészársának.

— Mennyi kellene?

— 250 forint.

A következő pillanatban Fadrusz már az asztalnál ült és e sorokat írta:

— Kedves Pállik! Légy szives és küldj egyik közös barátunk részére 250 fortnyi kölcsönt. Bővebbet este.

Alig félóra múlva Pállik már megküldte a pénzt és Kardos ravasz mosolylyal távozott. Este 8 órakor Pállik éppen javában mesélte a művészkávéházban, hogy milyen pontos lakbértízető lett egyszerre a különben könnyelmű Kardosból, mikor belépett Fadrusz és így szolt:

— Tudod Béla, ha nem küldsz pénzt, barátunkat kidobta volna szívtelen háziura.

— Ej, ej, melyik barátunk volt az?

— Melyik? Hát — Kardos Gyula.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi ipartestület előjárása f. hó 17-én, d. u. 5 órakor tartja rendes havi ülését, melynek érdekesebb tárgyai a következők: Az iparigazolvány tulajdonosok közötti változások ösmertetése. Az aradi kir. pénzügyigazgatóság megkeresése az iparosok III. oszt. kereseti adójának megállapítása tárgyában. A kereskedelmi miniszter rendelete az iparossegédek munkakönyvének visszatartása ügyében. Az aradi kereskedelmi és iparkamara átirata az aradi kamarai kerületben rendezendő segéd és tanonc kiállítás és a bőipari közműhelyek létesítése ügyében.

(*) Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egylete holnap, vasárnap d. e. 9 órakor tartja 36 ik évi rendes tisztújító közgyűlését a Magyar-utca 4. számú saját házának hivatalos helyiségében.

(*) Az aradi hivatal-szolgák. Betegsegélyző és temetkezési egylete február hó 16-án délután 3 órakor a városháza földszinti kistermében tartja ötödik évi rendes közgyűlését. Táragsorozat: A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és a jelen közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése. Az elnökség jelentése. A zárszámadás bemutatása. A felügyelő bizottság jelentése. A felmentvény megadása. A tisztikar megválasztása. Egyéb indítványok.

A bukottak óriása.

(Somoskeőy emlékiratai.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 15.

A magyar születésű nemzetközi iparlovag hosszú hallgatás után most ismét jelt adott magáról. Ez alkalommal ugyan semmi kalandot sem követett el, mert immár évek hosszú sora óta visszavonult a „munkától” és olasz birtokán élvezi „fáradtsága gyümölcsét”, de most legutóbb mégis tudatja létezését egy levéllel, melyet Rochefort-hoz a párisi „L'Intransigeant” című lap örökifjú forradalmár szerkesztőjéhez intézett. Somoskeőy a levél szerint elérkezettnek látja az időt arra, hogy közzéadja emlékiratait, melyek bizonyára nagy feltűnésre számíthatnak.

A levél kapcsán Rochefort érdekes visszaemlékezéseket mond el Somoskeőyről, kit a „mindenütt jelen volt”-nak nevez és sajnálkozását fejezi ki a fölött, hogy annak idején nem nevezték ki ezt a torz-óriást Páris város rendőrfőnökévé. Számos esetet sorol föl Somoskeőy életéből, melyek közül bennünket leginkább a belga királynővel elkövetett csiny érdekel:

Még az első párisi vilákiállítás idején történt, hogy Leopold belga király neje, Lónyay grófnő Stefánia főhercegnő édesanyja meglátogatta a kiállítást. A hivatalos ceremónia mesterek már jó eleve úgy intézkedtek, hogy a királynőt az osztrák-magyar nagykövet vezesse végig a teremben.

A királyi látogatás napján azonban a nagykövet bizalmas sürgőnyt kapott Bécsből, a külügyminisztérium hiteles formájában, hogy a kalauzolásról mondjon le, illetve engedje át azt az egyik Thurn-Taxis hercegnek, ki a párisi Grand-Hotelben lakik és a kik a látogatás alatt fontos és ti kos családi dolgokat juttatja a felséges asszony tudomására. Mivel pedig a sürgöny tartalma és alakja minden kétséget kizárt, a nagykövet nyomban a Grand Hotelbe hajtatott, hol fölvezették Thurn-Taxis herceghez, ki e szavakkal fogadta:

— Bizonyára ön is megkapta már a külügyminisztériumtól az értesítést és azért keresett föl.

Ez a teljes tájékozottság végleg meggyőzte a nagykövetet, úgy, hogy még maga járt közre a személycseré közvetítésénél, ami különben nem talált sehohsem ellenzésre, arra való tekintettel, hogy a Habsburgok és Thurn-Taxisok rokoni összeköttetésben állanak.

Tizenegy órakor délelőtt kezdte meg körutját a kiállításon a fejedelmi asszony, kit a fejedelmi herceg vezetett karján és e perctől kezdve a derült mosoly sohasem tűnt el arcáról. Csaknem két órai séta után, mikor végül ismét lakására hajtatott, a jelenvoltak előtt így nyilatkozott:

— Még életemben nem mulattam oly jól, mint most Thurn herceg szellessége révén.

Annál nagyobb volt azután a meglepetése, mikor lakására érve egy névjegyet talált zsebében, melyre Somoskeőy neve volt nyomtatva. A Béccsel folytatott gyors sürgönyváltás azután kiderítette, hogy az egész kaland Somoskeőy művészi munkája volt, kit ekkorra már basztalanul kerestek egész Párisban, mert egy katolikus szerzetes áruhájában vigan hajózott London felé.

A világ kis kalandorai félős tisztelettel tekintenek erre a nagy iparlovagra, ki káprázatos ügyességgel játszotta ki Európa minden államának rendőrségét, hogy végül büntetlenül vonuljon a jól megérdemelt nyugalomba. Valóban, alig számíthat könyv nagyobb kapóságra, mint az ígért emlékiratok. Mert ha lehet valakinek — mondja Rochefort — elbeszélni valója, úgy az a valaki bizonyára ő — a bukottak óriása.

Főtt hús a király asztalán.

(Az udvari ebéd szenzációja.)

Arad, február 15.

A király legutóbbi ebédjén a főszakács, a magas vendégek tiszteletére, egy új husétellel remekelt. Ez az étel úgy készül, hogy a marhának a szegye vízbe tétetik, kellőleg megszozatik, petrezselyemmel, zellerrel, peszternákkal és egyéb szagos füvekkel ellátatják és lassu tűzön puhára főzetik. Látszólag nem valami bonyodalmas eljárás, de éppen azért egyszerűségében van a folytély. Mert éppen azért, hogy olyan egyszerű, tele van rejtett nüanszokkal. Érzés kell az elkészítéséhez. Ahol művészetükre büszke gazdasszonyok vannak, ott ismeretes ez az étel. Főtt marha husnak hívják és az ennivalók rangfokozataiban valahol a sült kolompér szintjén áll.

A vendég urak nagy meglepetéssel kapták villájukra a különös ételt.

— Nini, marhahus!

A bizony! A lenézett marhahus, amelyet uribb háztartásban amolyan kifacsart citromnak neveztek. A leves: ez az ereje a husnak. Ami megmaradt: az az értéktelen forgács, ergo — a cselédeknek való. A vendég urak most most látták, hogy milyen jó étel az. Izes zamatos, puha és kelletős. Lám, milyen nagy kerülőn át jut az ember az olyan apró igazsághoz is, hogy a levesbe főtt marhahus sem a moslékos dézsába való! No de mindegy, csak hogy eljutottak hozzá. Most már bizonyos, hogy az uribb ebédeknek a főtt hús lesz a legnagyobb ékessége, azt fogja mindenki nagy gurmériával fogyasztani, ellenben a szószos francia sülteteket kiadják majd a cselédeknek:

— Nektek elég jó lesz ez is!

A főszakácsokról tudvalevő, hogy nagyon okos, filozófáló emberek, mert aki a gyomroknak dolgozik, az a legjobb emberismerő. De a király szakácsa bizonyos, hogy nagy filozófus, sőt több: humanista. Ő egy degradált, számüzött eledelnek adta vissza létjogát és főlzsabadította az emberiséget a legveszedelmesebb hazugságtól: a nyomor pózától.

Nézünk csak végig egy diszesebb ebéd ételrendjén és émelve fogjuk látni, hogy mennyi abban a hazugság, a póz. Mennyi étel, amelyeknek a mi éghajlati viszonyaink alatt, a mi tradícióink mellett és a mi szervezetünkhöz mérve nincs semmi jogosultságuk és amelyek a kifacsarodott izlésű francia rokokó-korszak orgiáiról maradtak reánk! Mennyi

exotikus étel, amelyet a maga hazájába is csak a a végső éhség tesz megehető portakává és amelyet nálunk finom falattá avat a drágasága és bonyolult hozzáférhetősége! És végül mennyi étel, amely ellen a természetes, romlatlan iny tiltakozik, de amelyet mégis ingyenségnek magasztalnak, éppen mert természetellenesek!

E hazugságokban nevelkedünk föl és érünk meg Karlsbad számára mindannyian. Az az hogy csak eddig volt ez így, de a főtt marhahus, amely a király asztalán jelent meg, valóságos legfelsőbb proklamáció, amely diadallal fogja feldulni a cifra hazugságokkal roskadásig megrakott fehér asztalokat. Igen, a papír rózsákkal diszitett, színesre főtött, természet ellenes formába kényszeredett arisztokrata-ételek el fognak tűnni, hogy helyet adjanak a főtt marhahusnak és demokrata hadának.

A király főszakácsa pedig azért nagy filozófus, mert jól tudta, hogy a demokrata küldemények akkor jutnak tovább a legbiztosabban, ha a királyi bélyeg van rajtuk.

A trieszti ostromállapot.

(Ujabb halottak.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 15.

Mai számunkban részletesen beszámoltunk arról az óriási bérharc-mozgalomról, melyet a trieszti hajómunkások kezdeményezésére két nap óta az összes trieszti munkások folytatnak s amelynek már eddig is több halottja és számos sebesültje van.

A katonaság és munkások közötti tegnapi véres összeütközés következményeként a trieszti helytartó ma falragaszokon szólitotta fel a lakosságot a lecsendesülésre, mert ellen esetben kihirdetik az ostromállapotot.

A munkások és a Lloyd-társaság kiküldöttjei ma tanácskozássra gyűltek össze s valószínűleg sikerül megegyezésre jutniok, mert a társulat már hajlandónak mutatkozik a munkások követeléseit teljesíteni.

A Reichsrath mai ülésén a szociáldemokraták sürgősségi indítványt nyújtottak be, amelyben követelik a szigorú vizsgálat elrendelését s a sztrájk bujtogatóinak megbüntetését. A sürgősségi indítványra Körber miniszterelnök kijelentette, hogy a legszigorubb vizsgálatot fogja elrendelni.

A délutáni véres összeütközésre az éjszaka nyugodtan telt el. Négy súlyosan sebesült ember az éjjel belehalt sebeibe, a halottak száma eddig 12. A kórházban ápolat és a mentő állomásra vitt sebesültek számát 22-re teszik.

A tegnapi nap folyamán 67 embert tartóztattak le, részint csődület-okozás, részint a rendőrségnek való ellenszegülés miatt. Mint utólag kiderült, az összeütközésnél egy rendőrfelügyelőt követ súlyosan megsebesítettek.

Ma délelőtt Görzből nyolc század gyalogság érkezett Triesztbe. A főtereken katonaság van felállítva. Az utcákon, melyek az esős idő dacára nagyon élénkek, katonai őrzékek cirkálnak. A középületeket és a város más fontosabb pontjait katonaság tartja megszállva. A rendőrség támogatására csendőrséget is rendeltek ki.

A munka ma is teljesen szünetel, csak néhány élelmiszerkereskedés van nyitva. Ellenbogen reichsrathi képviselő ma a reggeli vonattal Triesztbe érkezett.

Egy megrendítő jelenetről is beszámolnak a táviratok. Midőn a katonaság a sortüzet adta s egy munkás ép az arcába találva össze-rogyott, a körül levők felkapták a holt embert s azzal a katonai parancsnok elé szaladva, toruk szakadtából elkezdtek kiabálni:

— Assassini!

Pár perc múlva az egész belváros megtisztult s a téren csak a rendőrök és orvosok voltak, kik a sebesülteket kötözgették.

Azt a főhadnagyot, kit egy kővel súlyosan megsebesítettek, szintén a kórházba szállították. A tizenöt centiméter hosszú kő hatalmas sebet ütött a fején. A főhadnagyot *Koepl* Józsefnek hívják s a 97. számú gyalogezredben szolgál.

Trieszt, február 15.

A sztrájkoló munkások egész nap farkaszemet néztek a készenlében levő katonasággal. Délután 3 órakor újból előnyomultak s több ízben megtámadták a katonaságot. A katonák szuronysegezve verték vissza a támadásokat. A leghevesebben szorongatták a katonákat a tegnapi összeütközésnél elesettek háza előtt. A munkások itt megakarták a hullákat szerezni s a házat megrohanták, miközben több súlyos sérülés történt.

Az egyik utcában a tömeg észrevette azt a katonatisztet, aki tegnap a tüzet vezényelte, pár perc múlva hatalmas közaport zúdítottak reá. A támadók legnagyobb részt asszonyok voltak. A válságos helyzetben levő tiszt erre revolveréhez nyúlt s két lövést tett a nők közé. Egyik golyó egy fiatal leány lábát érte. A lövésekre a tömeg vad kiáltással rohanta meg a katonákat s ismét hatalmas közaport zúdított reájuk. Sortűzzel felétek a támadásra a katonák és egy csomó munkás vérző sebekkel rogyott az utca kövezetére.

Közben a mellékutcákban járőrök patrouilliroztak. Egy szűk utcában egy ilyen járőrt az ablakból és háttétől nagy kőbarabokkal megdobálták, mire a katonák a házra lőttek s egy leányt és egy kis gyermeket megsebesítettek.

Trieszt, február 25.

A mind veszedelmesebb összeütközések miatt a kormány ma este kihirdette az ostromállapotot, a sajtó és gyülekezési jog teljes megszorításával.

Este felé a polgármester a városház erkélyéről beszédet intézett a néphez és értesítésére adta, hogy a békéltető bizottság befejezte működését, melynek eredményéhez képest, a munkásoknak minden követeléseit teljesíteni fogják. E megnyugtató hírre a munkások szétoszlottak s a katonaság is visszavonult a kaszárnyákba.

Ejféli utánig csendes volt a város, ekkor azonban több helyen rablás történt. Azóta katonai és rendőri patrouillek cirkálnak az utcákon.

TANÜGY.

(—) Tisztviselő képző iskola. Élénk vita folyik tanügyi körökben a polgári iskola osztályai felsőbb tagozatának tisztviselő képző iskolává való átalakítása ügyében. A kereskedelmi iskolák tervezete tisztán a kereskedelmi pályákra képesít, a középiskolák tanterve az egyetemi fakultásokra készít elő. A tisztviselőképző iskola a minősítési törvény értelmében a jogvégzettséget nem kívánó közigazgatási állásokra posta és vasuti tisztságra, számvevősegi és ellenőrző tisztviselői állásokra képesítene. Az ilyen gyakorlati célú iskola nagyon is elkelne nálunk, ahol az iskolák oly kevésbé készítik elő az ifjakat a gyakorlati életre.

(—) Számla fegyelmi vizsgálatért. Nagyszerű ötlete támadt nemrég egy vidéki intézet tanári karának. Fegyelmi vizsgálatot tartottak egy-két növendék ügyében és a vizsgálat bizony időbe került. Felterjesztést intéztek tehát nagy bölcsen a kultuszminiszterhez, hogy ők ingyért nem fegyelmeznek s mindjárt mellékeltek a számlát is, egészen ügyvédi mintára, jó borsosan. A felterjesztésnek persze meglett a kívánt eredménye: erőtéljes és jól megérdemelt elutasítás.

Jókainak felmondtak.

(A Pesti Hirlap és a Magyar Nemzet vizsgálata)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 15.

Napok óta közbeszéd tárgyát képezi hirlapirói körökben egy előkelő fővárosi lapnak: a *Pesti Hirlap*-nak pályafordulása. A trónörökös pétervári utjának képviselőházi tárgyalása alatt a *P. H.* felcsapott ellenzéki ujságnak s azóta a kormányellenök politikai szereplését alig bírálhatja olyan élesen ujság, mint a *Légrádiék* lapja. Lehet, hogy a *P. H.* ilyen viselkedésének mélyebben fekvő okai is lehetnek s hogy a *Ferencz Ferdinánd* utja csak alkalom a kitörésre. *Légrádi* Károly, ugy látszik, máig sem tudta elfelejteni, hogy egy ellenzéki képviselő — és éppen *Makkai* Zsigmond — kibuktatta őt a parlamentből.

Dehát mindez még gyengén motiválja a „*Pesti Hirlap*” kiadótulajdonosainak a *Légrádi* testvérek cégnek azt az eljárását, amelyet ma követett el *Jókai* Mórral, az agg koszorus költővel szemben. A lap ugyanis a mai napon levelet intézett *Jókai* Mórhoz, — aki a „*Pesti Hirlap*” hasábjain néhány hét óta *A mi lengyelünk* cím alatt regényt ír, — kijelentve, hogy mivel *Jókai* a *Magyar Nemzet* főszerkesztője és mivel a *M. N.* a *Pesti Hirlap* politikai álláspontját folyton támadja, — komikusnak találják, hogy *Jókai* tovább is lapjuk munkatársa maradjon és ezért sajnálattal felmondanak neki. A levelet elküldték *Jókainak* s ő ma azt meg is kapta.

A *Pesti Hirlap* és a *Magyar Nemzet* vizsgálata egészen friss keletű, csak szerda óta tart. Ekkor jelent meg a félhivatalos *M. N.* hasábjain egy entrefilé, mely ilyen hangon szól a *P. H.* egy közleményéről:

A *Pesti Hirlap* mai számában azonnai címen, hogy „a politikai szinpad kulisszái mögött történetekről” referál, az abszurditásnak, valótlanságnak és téves kombinációnak olyan tömkelegét dolgozza fel, amely felett a közvélemény helyes információja érdekében napirendre térnünk nem lehet.

Majd tovább így folytatja:

Nemkülönbön *makkai* musnak kell minősítenünk (a nélkül, hogy a derék ákosfalvi képviselőt sérteni akarnók) azt az állítást, hogy

Ez persze nem tetszett a *Pesti Hirlap*-nak, fogta magát és nyilván bosszúból, felmondott *Jókai* Mórnak, mert ez a *Magyar Nemzet*nek főszerkesztője *Beksis* Gusztáv mellett. Hogy a lap olvasóközönsége a *Jókai* regényének folytatását lesheti, ávval, ugy látszik, nem törődnek *Légrádiék*. Ez különben sem nagy nehézség, mert a regényfolytatások néhány nap óta ugyis szünetelnek. Hogy miért — azt is meg lehet most már magyarázni. De kedden még senki sem tudta az okot.

Ugy történt ugyanis, hogy a jelzett napon a *P. H.* tárcarovatában *Jókainak* *A mi lengyelünk* című regénye egyszerre csak *Mikszáth* Kálmán neve alatt jelenik meg. Magyarázatul az első láb végén *) alatt a következő kommuniké:

*) *Jókai* Mór elutazván, felbeszakítá rövid időre „*A mi lengyelünk*” című regényét. *Mikszáth* Kálmán munkatársunkat kértük meg, hogy közből egy beszélyt írjon, mire azt felelte levélben: „Ha *Jókai* elhaltatott az ő lengyelükkel, hadd álljon elő rövid időre a mi lengyelünk. Egy lengyelt egy másik lengyelrel meg lehet pótolni, de *Jókait* egy másik íróval nem.”
A szerkesztő.

S azóta a „*Pesti Hirlap*” tárcarovatában *A mi lengyelünk*-et *Mikszáth* Kálmán írja.

A mai levél végre megmagyarázza a helyzetet. *Légrádiék* felmondtak *Jókainak*, bár tudták, hogy *Jókai* főszerkesztői állása a *Magyar Nemzet*-nél csak disz s hogy ő a lap politikai részébe egyáltalán nem avatkozik.

(A hirlapíró egyesület-ülése.)

Főlöszleg is talán mondanunk, hogy az eset általános megdöbbenést keltett hirlapirói körökben. A *Budapesti Ujságírók Egyesülete* azonnal, még ma délután rendkívül ülést tartott s azon olyan határozatot hozott, mely merényletnek nevezi a *Légrádiék* eljárását s biztosítja a nagy költőt ugy az ujságirói, mint az egész nemzeti közvélemény lelkes szeretetéről. A határozatot egyhangulag hozták s arról testületileg értesítik *Jókai* Mórt.

Az ujságírók egyesületének mai rendkívüli ülése így folyt le:

Vérsi József elnök bejelenti, hogy magánaton értesült arról a levélről, melyben *Jókai* Mórnak felmond egy lap tulajdonosa olyan politikai polémia miatt, melyhez *Jókainak* semmi köze sem volt. Tekintve, hogy ez a támadás a magyar hirlapírók legkitűnőbb alakját érte s így visszahat az egész testületre, helyénvalónak találta személyesen felkeresni *Jókai* Mórt.

Az ősz költő fogadta *Vérsit*, átadta neki a felmondó levelet s felhatalmazta az elnököt arra, hogy az ügyet az ujságírók egyesületének választmánya elé vigye.

(A felmondó-levél.)

Majd felolvasta *Vérsi* a levelet, mely szószerint így hangzik!

Méltóságos Uram!

Miután a Méltóságod főszerkesztősége alatt megjelenő *Magyar Nemzet* lapunkat támadja és pedig nem objektive, hanem személyes invektívákkal és gyanúsításokkal, mi nem tartjuk összetérhetőnek azt, hogy ezen lap főszerkesztője egyttal a mi munkatársunk is legyen, mert nézetünk szerint ilyenkor komikus helyzetbe jutunk a közönség előtt ugy Méltóságod, mint mi.

Ennélfogva arra kérjük Méltóságodat, hogy a közöttünk lévő munkatársi viszonyt, belátva álláspontunk helyes voltát, harag és neheztelés nélkül felbontani kegyeskedjék.

Biztosítjuk Méltóságodat, hogy mi magunk nagyon sajnáljuk a dolog illetően fordulást s nehezen fogjuk nélkülözni Méltóságod kipróbált tollát és írói hírnevét, amikkel lapunknak mindenkor díszére és hasznára vált. De nem cselekedhetünk másképp. Kiváló tisztelettel, Méltóságodnak mindenkor őszinte és igaz hível:

A *Pesti Hirlap* kiadótulajdonosai,

Légrádi Testvérek.

A választmány megbotránkozással utasította vissza a levelet, mely fifikus ürügygyel összeférhetlenséget akar megállapítani a regényíró és egy olyan főszerkesztő között, kinek neve csak diszként áll a lap homlokán, de egyébként a szerkesztésre semmi befolyással nincsen.

Ez az eljárás minden ujságíró létalapját, társadalmi állását alapjában támadja meg és a jog, méltányosság és igazság ellenére rideg üzérkedésből kenyérkereső állásától fosztotta meg a költőt s írói mi voltában inzultálta.

A választmány egyhangulag hozta meg fentebb már közölt határozatát, a *Légrá-*

diék eljárását a *szellemi munka elleni merényletnek* minősítette, mely a sajtó munkásait társadalmi állásukban támadja meg. Kimondja az egyesület azt is, hogy *bíróság előtt is elégtételt szerez* Jókainak.

(Jókai nyilatkozata.)

A gyűlés befejeztével a választmány tagjai felkeresték lakásán Jókai Mórt, hogy testületileg tisztelegvén nála, így hozzák tudomására az egyesület nobiles határozatát.

A küldöttség tagjaihoz Jókai Mór beszédet intézett, a következőket mondván:

Hosszu ideig voltam a sajtó munkása. Nehéz küzdelmek között sok veszedelemmel bízoktam meg, koplaltunk és nélkülöztünk, míg a mai helyzetére emeltük a magyar sajtót. Ma jobbak a viszonyok, de nagy baj az, hogy ma sem becsülik meg az újságírókat annyira, amennyire megérdemlik. Nem tisztelik bennünk a magyar alkotmány és szabadság védelmezőit, harcosait. Es mit szereztünk mi nehéz munkásságunkkal? Alig a mindennapi száraz kenyeret. Es ki lett köztünk gazdag? A kiadók egymásra emelik a palotákat (*Ugy van!*), de nekünk abban nincs helyünk (*Igaz!*). A mi részünk csak a teher és a nélkülözés.

Elmondta tovább a költő, hogy milyen leverőleg hatott rá ez az esemény:

— Olyan eseményt látok benne, amelyet fantáziám elképzelni nem tudott. De én vagyok a hibás, mert megírtam a *Jövő század regényét*, amelyben azt is megírtam, hogy mennyi veszedelem ért minket Oroszország felől. De azt sohasem hittem, hogy homlokomat még valaha Muszkaországba fogom ütni. A főhercegrónörökös Oroszországba készül, magával akar vinni egy magyar gentlemant, aki egyik ellenzéki párt vezére. A dolgot megtudja a király személye körüli miniszter, ettől a kormányelnök, aki előterjesztést tesz a királynak s a pártvezér itthon marad. A trónörökös magában megy el. Ezt a pártlapok nyilvánosságra hozzák, az ellenzék pedig megtámadja a kormányt. Eddig rendben van a dolog. Ekkor egy szabadelvű lap hátulról puskáz a miniszterelnökre s ennek intim lapja, melynek véletlenül én vagyok az ugynevezett „főszerkesztője“ megcáfolja a lap állítását. Ezért most ennek a lapnak tulajdonosa a regényíró kidobja a lap hajójából. Ez elvi kérdés. En találok magamnak helyet, kérdés azonban: hogy a kiadó megrendszabályozhatja-e a regényíró, mint politikust és megfordítva?

Jókai beszédét folytonos éljenzés kísérte s különösen lelkes volt a hangulat a beszéd végén, mikor az író- király megköszönte újságíró-kartársainak vele szemben tenusított kollegiális viselkedését.

Az országos feltűnést keltő eset folytatása elé érdeklődéssel nézünk. Különösen érdekes lesz a Pesti Hírlap holnapi száma, mely — úgy hírlik — bő indoklását fogja tartalmazni a laptulajdonosok eljárásának.

SPORT.

+ **Vívóverseny Szegeden.** Nagy érdeklődés mellett ma szombaton vette kezdetét Szegeden a két napra tervezett nemzetközi vívóverseny. A versenyre 38 nevezés történt. Ebből 8 tör, a többi kard. Tiszteletdíjat adtak újabban a honvédelmi miniszter és a budapesti vívó-klub. A tiszteletdíjak száma 10. A vívók közül már

Szegedre érkeztek *Mészáros Ervin* és *Portelek László*. A zsüri tagjai közül pedig *Berti László*, *Toricelli Angelo* és *Majone Vince* aradi vívómester. A mai mérkőzésben — mint velünk táviratban tudatják — *Sugár Jenő* dr. aradi ügyvéd, az „Aradi Athletikai Club“ tagja, 24 versenyző közül az I. osztályba 8-iknak helyezték pompás vívásáért s éremmel tüntették ki.

+ **Az arad hegyvidéki turista-egyesület** tagjait felkéri az elnökség, hogy vasárnap, folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor a Millennium-sör-csarnok külön termében tartandó értekezleten minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az értekezlet tárgya a március elsején rendezendő piknik.

+ **A Meteor kerékpár club** értesíti tagjait, hogy a club összejövetelét ezentul nem csütörtökön, hanem szombaton este lesznek. A választmányi ülés pedig minden hó 20-ikát követő heteken tartatik meg.

A rehabilitált pénzügyi titkár.

(Köcsön Lajos vizsgálatának utolsó epizódja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Érdekes tárgyalás folyt le ma az aradi törvényszék előtt. A bűnügy számai elnyulnak abba az időbe, mikor *Köcsön Lajos* miniszteri titkár az aradi pénzügyigazgatóságnál híres vizsgálatot tartotta. Akkor történt, hogy egy aradi kereskedő alaptalan váddal lépett fel *Benczéd József* pénzügyigazgató-ági segédtitkár ellen, a minek folytán *Köcsön Benczéd* ellen is vizsgálatot indított.

A dolog úgy történt, hogy *Spádi Károly* aradi korcsmáros azt híresztelte *Benczéd*-ről, hogy nála egy aradi kereskedő tíz forintokért tud italmérési engedélyeket kieszközölni s egyáltalában a mit *Benczéd* másnak 500 forintért tesz meg, azt az aradi kereskedőnek száz forintért is elvégzi.

Ezt a mesét meghallotta *Gajda Gábor* detektív s miután akkor jelent meg az aradi lapokban *Köcsön Lajos*nak egy felhívása, melyben felhívott mindenkit, akinek valamely pénzügyi tisztviselő ellen terhelő dolgokról tudomása volt, hogy azt neki jelentse be, *Gajda* értesítette *Köcsönt* azokról, amiket *Benczéd József*-ről hallott.

Köcsön Lajos nem késett vizsgálatot indítani *Benczéd* ellen s bár ennek ártatlansága és megközelíthetlensége fényesen beigazolódott, *Benczéd* a vizsgálat folyama alatt mégis elesett a pénzügyi titkárságtól, amelyre egyébként biztosan kinevezték volna. A miniszterium azonban, úgy látszik, szívére vette a dolgot s kárpótolni akarván *Benczéd*-t az alaptalan meghurcoltatásért, utasította a pénzügyi igazgatót, hogy az aradi kereskedő ellen rágalmazás címén hivatalból indítsa meg az eljárást.

A pénzügyigazgatóság a felhívásnak eleget tett és az aradi kereskedőt fel is jelentette.

A tárgyalás, mint említettük, ma volt ez ügyben. A megvádolt kereskedő tagadja, hogy *Benczéd*-ről ilyesmit állított volna. Védelmére azt hozta fel, hogy *Spádi Károly* nála vásárolt s mikor beszüntette *Spádi* hitelét, ez ily módon állott rajta boszút, hogy őt bajba keverje.

A tárgyalás során kihallgatták *Spádi*-t és feleségét, kik azt vallották, hogy a kereskedő tényleg mondott előttük rágalmat. Azt mondta, hogy *Benczéd* 10 forintért meghagyott valakinek egy italmérési engedélyt, holott ezt el kellett volna vennie.

Mint hogy a bevádolt kereskedőnek *Spádiék* esküje ellenében semmiféle bizonyítéka a tagadáson kívül nem volt, a törvényszék a vádlót 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

A vádlott ügyvédje, *Somló Armin* dr. utján felebbezett a táblához. Akár felmentik, akár nem a vádlottat, tényként már most megállá-

pítható, hogy *Benczéd*-t ez az ítélet és a vádlott tagadása is rehabilitálta.

Ezzel az ügy *Benczéd*-re nézve befejeződött. *Köcsön Lajos* elhamarkodott tulbuzgóságát így tette jóvá az aradi törvényszék.

Egy aradi csalóbanda vád alá helyezése.

(A csalárd bukások gyára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Rendkívül érdekes és komplikált bűnügyben emelt ma vádat az aradi kir. ügyészség. A vádiratot *Lehrmann Viktor* kir. alügyész készítette s ez a vádindítvány rettenetes vakmerőséggel kieszelt és végrehajtott csalásoknak mutatja be hű képét.

A vád lényegében az, hogy volt itt Aradon egy csaló szövetkezet, mely fiatal, kezdő kereskedőket, leginkább teljesen vagyontalan kereskedősegedeket megtett kereskedőkké, olyformán, hogy hitelt eszközölt ki számukra, majd mikor az adósságra épült üzlet bukóra vált, kitette az áldozatot és magának harácsolta el az árukat, a hitelezőknek pedig fűgét mutatott.

Legérdekesebb a dologban az, hogy ez a csalóbanda éveken keresztül folytatta ezeket az üzelmeket minden háborgatás nélkül. A magyarázata ennek az, hogy a bandában a főmozgató erő — *Seille József* a hírhedt aradi fiskális volt, kinek vakmerő csalásairól mesébe illő dolgok keringenek, melyek azonban csaknem mind igazak.

Szelle büntársa *Schwemmer Adolf*, volt aradi kereskedő, aki a nyáron eltűnt Aradról, *Schwemmer Adolf* most Budapesten lakik. A Népszínházzal szemben van egy üzlete, természetesen nem az ő neve alatt, *Szelle József*, a banda feje pedig talán még mindig Turn-Szeverinben lejtőzik.

Csalásaikban vakmerőségük a *Taub és Neumann* ruhakereskedő cég bukásainál hágott tetőpontjára. Maguk a cég tagjai, *Taub Sándor* és *Neumann Hermann*, továbbá *M. M.* aradi nyomdatulajdonos voltak segítségére a két vezetőnek a hitelezők kijátszásában.

„*Schwemmer et consortes*“ néven ismerték ezt a bandát, s ha valamely aradi kereskedőt a szövetkezet valamelyik tagjával beszélgetni láttak, egész biztosra volt vehető, hogy az illető kereskedő legközelebb bukni fog. És hogy ezek a bukások nem történtek a kereskedelmi törvények paragrafusai szerint, annak bizonyítéka az a sok letartóztatás, mely a bukások során meglepte az aradi kereskedővilágot.

Az ügyészség ma vádat emelt *Taub Sándor* és *Neumann Hermann* kereskedők ellen *csalárd bukás* büntette, *Szelle József*, *Schwemmer Adolf* és *M. M.* nyomdatulajdonos ellen *csalárd bukás* büntetésében való *bűnrészség* címén.

A feljelentést néhány bécsi cég képviselőiben *Somló Armin* dr. aradi ügyvéd nyújtotta be a törvényszékhez már régebben.

A feljelentés érdekesen sorolja fel, hogy hány kereskedőt tett tönkre a konzorcium. Tizenhárom esetet sorol fel a feljelentés, amikor *Szelle* és *Schwemmer* hamis bukásba kergettek jönevű aradi cégeket.

A tizenhárom közül legcifrább és mindenestre legvakmerőbb az utolsó, a *Taub* és *Neumann-féle*, a melybe bele is törött a bicskájuk.

A tizenhárom eset a következő:

1. *Fischer Samuel* volt aradi kereskedő 1885-ben bukott meg. A bukás hamis volt, s miatta *Fischer* is, *Schwemmer* is vizsgálati fogságba került, Csakhamar kiszabadultak.

2. *Klein Mór* és fia cég 1898-ban bukott.

Hamis volt ez a bukás is, a Schwemmer Adolf közbenjárása folytán.

3. *Sonnenfeld és Bing* cég 1894-ben bukott. Szelle volt a tömeggondnok. Mint ilyen kicserélte a tömeg áruit s mikor a hitelezők felakarták jelenteni, 3000 forinttal elhallgattatta őket.

4. *Schönwald* Noé utóda *Rózsá* Ignátné aradi ékszerész cég 1895-ben bukott. Vagyonhiány miatt azonban nem jutott csödbe. Az első foglaló egy fiktív kölcsönügylet alapján Szelle volt.

5. *Tornya és Rózsa* cég keletkezett a Schönwald-cég bukása után. Ez 1899-ben bukott. Szelle itt is első foglaló volt.

6. *Kurcser* szül. *Engelhart* Róza női szabószalont nyitott 1895-ben. Mikor Szellel és Schwemmerrel összekötésbe jutott, becsukta a boltot, az értékeket lefoglalta Szelle. a hitelezők mit sem kaptak.

7. *Ramer és Lengyel* aradi cég, valamint

8. *Hacker* Manó aradi kereskedő,

9. *Klein* L. és társa aradi cég,

10. *Haraszti* Viktor nagyváradi cég hasonló módon csukta be üzletét, mint az előbbieket. Szelle és Schwemmer volt a megölőjük. A hitelezők mindegyiknél hoppon maradtak.

11. *Fischer* József (Fischer és Prinz) aradi uridivat cég. Prinz, az egyik tulajdonos, valamint Schwemmer Adolf, le voltak tartóztatva. Szelle volt az üzlettulajdonos.

12. *Révész és Fischer* aradi cég szintén a Szelle-Schwemmer konzorcium karmai között került.

Mindezek a cégek és kereskedők úgy kerültek bajba, hogy mielőtt a hitelezők foglalhattak volna, Szelle József egy fiktív követelés alapján a felesége és más „stróhmannok“ nevében lefoglalta az áruraktárt.

A legcifrább eset a 13-ik, a *Taub és Neumann* cég operettbe illő története.

Taub Sándor és Neumann Herman vigécek voltak és 1898. év őszén nyitottak itt Aradon női konfekció üzletet. Pénzük nem volt egy krajcár sem. Az üzleti berendezést *Porczán* Lajos aradi asztalosnál csináltatták 3000 forintért, de nem fizettek még részletet sem. A két vigéc, kiknek Bécsben és Budapesten széleskörű ismeretségük volt, erre elmentek az összes ismerős cégekhez és néhány forint fizetése mellett, melyet Szellelől kaptak, óriási mennyiségű árut vásároltak hitelbe.

A nagy reklámmal megindult üzlet itt fényesen ment. 50—60,000 forint volt a forgalom s a hitelüket mintegy 40—50,000 forintra fölcsigázták. Mikor az összes nagyobb cégeket végig pumpolták, Schwemmer Adolf az árukat az üzletből kihordotta és azokat részint az ő saját üzletébe, részint Szelle házába szállította.

Megesett az is, igen sokszor, hogy a Taub és Neumann cég nevére érkezett árukat a vasutnál nem a címzett üzletbe, hanem egyenesen Szelle lakására szállították, vagy pedig Csabára a *Rosenthal* testvérekhez.

Mikor a hitelezők megbízták Somló Ármin dr.-t, hogy a követeléseiket behajtsa a cégen, Szelle egyszerre megváltoztatta a céget. A *Taub és Neumann* cégből 1899. szeptember 17-én *Neumann Hermann* cég lett. Ez azért történt, hogy a régi cég tartozásaiért az új cégnél ne lehessen foglalni. Minthogy azonban Neumann Hermann, mint a régi cég volt beltagját most is szorongatni kezdték a hitelezők, Szelle a céget pár hétre rá, 1899. október 12-én *Neumann Hermann és társa* céggé változtatta. Ekkor lépett be a cégbe M. M. nyomdász, aki egy krajcárt sem vitt az üzletbe, ellenben Szellelélvel fiktív kölcsön-ügyletet kötött, melynek alap-

ján Szelle a felesége nevében lefoglalta az árukat.

A hitelezők végre csődöt kértek Neumann ellen, de Szelle a csődtárgyalás előtt való napon kiléptette a cégből Neumannt, így tehát az eskütételnél bátran vallhatta, hogy vagyontalan. A *Neumann Hermann és társa* cég egyedüli tulajdonosaként most M. M. maradt bejegyezve. A tényleges tulajdonos természetesen Szelle volt, ő rendelkezett és ő vette fel a napi bevételeket.

Szelle Józsefnél 14,000 forint értékű holmi volt elrejtve a Taub és Neumann üzletéből.

A hitelezők végre bünyügyi zárlatot kértek, de a törvényszék megtagadta ezt. Mindjárt rá bünyügyi feljelentést adott be a törvényszékhez, Weinberger és Fried, Singer M. és társa, Ernszt és Pulitzer, L. Spitzer és társa, Adolf B. Hoffbauer bécsi cégek, a Bayer és társa prágai és Eisler F. prosnitzai cégek képviselőiben Somló dr. Neumann Hermann, Taub Sándor; Szelle József, Schwemmer Adolf és M. M. ellen.

A törvényszék Szelle kivételével a többiek ellen megindította a vizsgálatot.

Szelle ellen a vádtanács megszüntette az eljárást.

A hitelezők felebbeztek és a nagyváradi tábla Szelle ellen szintén elrendelte a vizsgálatot család bukás büntetésének bünrészesége miatt.

A vizsgálatot *Nyiró* Géza dr. vizsgálóbíró lefolytatta és ma az aradi ügyészség vádat emelt ellenük.

Érdekes, hogy az összes vádlottak közül csak M. M. nyomdász tartózkodik Aradon. Schwemmer Budapesten, Szelle Turn-Szeverinben, Taub Bécsben, Neumann Amerikában van.

Az ügyészség mindazon cselekmények miatt melyeket a följelentés felsorol, vádat emelt a konzorcium ellen. Az érdekes ügy nemsokára, már t. i. mikorra a vádlottak be lesznek fogva, végtárgyalás alá kerül.

HIREK.

— **Fényes udvari ünnepek.** Fővárosi tudósítónk a következő, érdekes dolgokat táviratozza lapunknak: *Körber* osztrák miniszterelnök Budapesten időzésekor megbeszélte *Szell* Kálmán miniszterelnökkel, hogy a delegáció egybehívását május első hetére fogják javasolni Ő felségének, aki egészen a delegacionális üléséig Budapesten marad ahol, ezuttal a közösügyi bizottság ülésezni fog. *Ekkor* lejön az egész diplomáciai testület a magyar fővárosba. Fényes, nagy udvari ünnepek lesznek ekkor. Egész Budapest fényben ragyog majd, mert a király nagyszabású ünnepeket ohajt. A király delegacionális megnyitó beszédéről arról értesülésünk, hogy az maga is felette érdekes lesz magyar és külügyi szempontból.

— A király itthon. Ő felsége a király ma délben 1 órakor látogatást tett *Benczur* műtermében, ahol ezuttal harmadszor ült a festőművésznek. Innen visszahajtatott a várpalotába s az egész napot belső szobáiban töltötte.

— A városháza kibővítése. Május 1-től kezdve megszorodnak a városháza hivatali helyiségei. Az épületnek azt a részét ugyanis, mely eddig *Salacz* Gyula polgármester lakása volt, s amely a városháza kelet-északi részének emeletén van, hivatalok fogják elfoglalni. Egy közgyűlési határozat értelmében május 1-ig *Salacz* Gyula lakik az épületrészben, *Intitoris* Kálmán, az új polgármester pedig nem költözik oda, hanem fizetésének 20 százalékát veszi fel

lakpénz fejében. Igen helyes intézkedése ez *Intitoris* Kálmán polgármesternek, mert lefőbb ideje, hogy a most szűk helyiségbe összeszortott hivatalok megfelelő helyiségekbe jussanak. Különösen a földszint, a rendőrség és az adóügyi osztály szűkölködnek megfelelő helyiségek nélkül. Azt az intézkedést, hogy az új polgármester nem a természetben való lakást, hanem lakbért vesz igénybe, a miniszter is jóváhagyta.

— **Pénzügyi közgyűlések.** Holnap, vasárnap délelőtt két előkelő helybeli pénzügyi tartja évi rendes közgyűlését: az *Aradi ipar- és népbank* s az *Aradmegyei takarékpénztár*. Az előbbi ez uttal a 32-ik, emez pedig a 31-ik évi közgyűlésre hívja össze a részvényeseket. Az aradmegyei takarékpénztár közgyűlése 10 órakor. Az aradi ipar- és népbanké pedig fél 11 órakor kezdődik, a mire az érdekelt részvényeseket e helyen is figyelmeztetjük.

— **Az aradi vendéglősök és az orfeumok.** Az aradi vendéglősök az idén jó előre gondoskodnak arról, hogy — ha ugyan lehetséges — a színházi szünet tartamára orfeum-előadásokra engedélyt szerezzenek maguknak, nehogy úgy járjanak mint tavaly. A mul. évben tudvalevőleg megtagadta tőlük az előjáróság az engedélyt s a vendéglősök a miniszterig mentek fellebbezésükkel. Ez a nyáron történt, s a miniszteri döntés még a mai napig sem érkezett meg jóllehet a főispánnál is jártak küldöttségileg, a gyors elintézésért kérvényezték s a polgármester is megsürgette már egynehányszor a döntést. A vendéglősök most a tanácshoz fordultak s engedélyt kértek a nyári szünet idején tartandó orfeumelőadásokra. A tanács elutasította a kérelmet azért, mert ő csak másodsorban illetékes fórum s az engedélyt eredetileg a főkapitánytól kell kérniük. A vendéglősök érdemleges határozatot ugysem nyerhetnek addig, míg tavalyi kérvényükre a miniszteri döntés meg nem érkezik. Ezért a polgármester újból felir a belügyminiszterhez, megsürgetve elhatározását, nehogy az aradi három fórum esetleg újból niábavaló határozatokat hozzon.

— **A pécskai-ut kiszfaltozása.** Arad egyik legfőbb közlekedési útjának, az új-temetőhöz vezető utnak legrosszabb kövezete van. Anyira rossz, hogy ma holnap már a gyászokocsik sem közlekedhetnek rajta, a gyászolók pedig épen nem követhetik testiépességük veszélyeztetése nélkül a halottas fogatot. Még *Parcs* István tanácsos mondta erről az utról (már akkor teljesen rossz volt), hogy az aradi temetőbe tetszelőtt nem kerül. A *Kossuth*-utcától a temetőig vezető uton biztosan fölbred, ha nincs teljesen meghalva. A tanács most javaslatot tesz az utvonal kijavítására, ami tízennyolcezer koronába kerül, ha kocka-kövel látják el. A polgármester javaslatára azonban azt határozta a tanács, hogy az utvonalat aszfalttal burkolják be. A törkövet ezután egyáltalában csak javításokra fogják használni.

— **Doktorrá avatás.** *Tabajdi* Sándor kir. ítélőtáblai bíró fiát, ifj. *Tabajdi* Sándort, ma avatták fel a budapesti m. kir. tudományegyetemen orvos tudorrá. A felavatott új orvos pályáját Budapesten a szülészeti klinikán kezdi meg. A felavatási ünnepélyen az édes apja is jelen volt.

— **Vonatközlekedés Gurahoncig.** A borosbesi járás jegyzőjára ma küldöttségileg tiszteltgett *Urban* Iván főispánnál, arra kérve őt, hogy eszközölje ki a járás közönségének óhajára az Arad-csanádi vasutak igazgatóságánál azt, hogy az Aradról délután induló körösvölgyi vonat ne csak *Borosbesig*, hanem legalább *Gurahoncig* közlekedjék.

— **Püspöki tanácskozás.** *Vaszary* Kolos bíbornok-hercegprímás a magyar katolikus püs-

pöki kart ma délelőttre tanácskozásra hívta meg budavári palotájába. A püspöki kar tagjai már jóval tíz óra előtt gyülekeztek, kiket Kohl Medárd dr. püspök fogadott. Pontban tíz órakor jelent meg a nagyteremben Vaszary Kólos hercegprimás, kit belépésekor a püspökök mély hódolattal üdvözöltek. A hercegprimás megnyitván az ülést, előadta, hogy a mai püspöki tanácskozásnak feladata tanácskozni azokról a módosításokról, a melyeket a kongresszus alkalmával a huszonhetes bizottság tervezetere vonatkozólag a püspöki kar betérjeszteni szándékozik. A jegyzői tisztség vitelére dr. Várossy Gyula székesfejevári püspököt kérte fel. A tanácskozáson megjelentek: Császká György érsek, Bende Imre, Bubits Zsigmond, Hornig Sándor báró, Majláth Gusztáv gróf, Hattyey Sámuel, Szmercsányi Pál, Rimély Károly, Császy Károly gróf, Széchenyi Miklós gróf és Várossy Gyula római katolikus püspökök, Fehér Ipoly pannonhalmi főapát és Vályi János eperjesi görög katolikus püspök.

— **Sorozások Aradon.** A jövő hónap elején kezdik meg országszerte az „aszszentálás“-t. Aradon március 1-én az I. korosztályt, 3-án a II., 4-én a III-ik korosztály katonakötelezettjeit, 5-én pedig az idegen illetőségű állításköteleseket sorozzák.

— **Eltűnt műemlék.** Erdély egyik legnevezetesebb műemléke, az *Apafi-család szarkofágja* mely nemcsak történelmi, de művészi szempontból is igen értékes volt, aminap nyomtalanul eltűnt helyéről. A nevezetes szarkofág a XVII. században készült s remek domborművek ékesítették. Gipszlenyomata a párisi világ kiállításán nagy feltűnést keltett. A becses emlékmű eltűnését már hivatalosan is bejelentették avármegyének, mely minden el fog követni vizsgálószerzése végett. Az Apafiak birtoka, melyen az emlékmű állott, jelenleg *Ugron Gáboré*.

— **Új orvos Aradon.** Dr. *Horváth Kornél*, a Szent-Rókus kórház volt alorvosa, Széchenyi-utca 7-ik szám alatt orvosi működését megkezdte.

— **Lesz még jég?** A szegedi *Meteor* a következő időjárást helyezi kilátásba: Az egymásra következő csomópontok hatásai a legutóbbi napokban jelzéseknek megfelelőleg az időjárást igen változatosá tették, de főjellege nem a mondott hideg, hanem igen is enyhe tavaszi volt, amennyiben a Szaturnusz által előidézett hideg időt, Jupiter és Vénusznak holdunkkal való együttállásai csakhamar megsemmisítették s még az eddigieknél is melegebb időjárást hoztak. Jupiter és Vénusz rendszeren enyhületet hoznak ugyan, de Szaturnusszal szemben ez felette szokatlan volt, a küzdelem következménye nálunk a sok eső, a felvidéken pedig az erős hóesés. A legközelebbi változási csomópontok 16 és 18. ismét hidegebb jellegűek, amelyek az *utolsó reményt* adják még e hónapban a jéggyűjtőnek az erősebb fagyra. Idő jellegváltozása előtt állunk, amely a jelzett csomópontok hatása alatt áll be.

— **Milyen az udvari ebéd.** Érdekes tudni, hogy mi módon látja el vendégeit a király. Az udvari ebédek igen fényesek szoktak lenni s rendszeren negyven terítékűek. Mostanában az udvari ebédek is reformáltak egynémely tekintetben. A budai várpalota új ebédlőtermében a miniszteri, parlamenti ebédet többé nem a hagyományos patkóalakú, hanem egyenes asztalon szervirozzák.

Az asztalközépen a főhely a koronás gazdaé. Vele szemközt ül az udvarnagy, oldalvást a miniszterelnök s a többi vendég, kiki rang szerint. Aki kamarás, belső titkos tanácsos, az belső embernek számít az udvari méltósága révén s melléje, utána következnek az extránens konvikák. Az ebéd remeke a konyhaművészetnek, persze nem minden vagdalkos fogása ismeretes a magyar gyomor előtt. Az udvari ebéd nem jóllakni való, mert vagy huszféle ételt tálnak föl, kapdosnak el a lakájok ugyanannyi perc alatt. Hanem a borok igazán fejedelmiek. Főként az a páratlan tokaji, melyből ő felsége a boldogult angol királynének szokott volt kiváló udvari ebédeken évenként ajándékba küldeni valamicskét. A rajnai boro csillaga az a johannisbergi, mely a

magyar király asztalára kerül. A kávét még az asztalnál iszszák meg s azután átvonul a felséges gazda kitüntetett vendégeivel a dohányzóba. Az itt agyarrá kerülő különböző, leginkább könnyű fajta szivarok minőségével már nem mindenki föltétlenül elégedett. Olyik gyanakvó szelbali képviselő meg is reszkirozza bizalmasan, azt a persze alaptalan balveleményt, hogy az udvarnál a drága, jó, igazi havannákat a lakáj urak szivogatják el s a vendégnek csak a ragyogó nyakravaló marad emlékül. A cercele is egészen más az ebédnél, mint a bálon. Emitt csak az előre kiemelteteket s a főudvarmester által értesített vendégeket szólítja meg a király, míg ebéd után minden egyes vendéghez külön-külön van párnyás szava, a súlyosabb közéleti alakokkal meg egész 6—8 percig tartó beszélgetésre. A pár éve, az új főudvarmester által életbeléptetett takarékosági rendszer sajnos reformja az udvari cukoralkonya. Annak előtte már csak azért is érdemes volt ilyen magas kitüntetésbe esni, hogy bál, ebéd végén a jámbor vendég kalapját, s összes ruházati férhelyiségeit telerakták pompás bonbonnierekkel, hogy még a harmadizben való sógorasszonynak is jutott belőle egy kis nyaladék. Történt azonban egyszer, hogy egy udvari bál rendiben ő felsége váratlanul megszólított egy törzstisztet. Az persze katonásan haptákba vágta magát s ezen forsifmeszig mozdulat következtében egész cukor-zuhatag omlott felfordított csákójából a legfőbb hadur lábai elé. Ő felsége jóízűen megmosolyogta a kedélyes incidenset, hanem azóta vége az udvari cukorparlásnak.

— **Jegyzők tisztelgése egy aradi főszolgabírónál.** *Baross Ferencz* dr. aradi főszolgabírónál ma a *borossebesi* járás jegyzőinek küldöttsége tisztelgett. A deputáció tagjai: *Tamó Zsigmond*, *Arkosy Aurél*, *Baumgarten* és *Kürschky István* jegyzők voltak és egy emlékalbumot nyújtottak át dr. *Barosznak* borossebesi főszolgabíróskodásának emlékére.

— **A nagybeteg Tolsztoj.** Jaltából téviratozták: *Tolsztoj* állapota kissé javult. Érverés 90, hőmérséklet kielégítő. A múlt éjjel beállott rosszabbodást a gyuladás terjedése okozta, a mely most már a jobb tüdőt is megtámadta. Most a gyuladás kissé alább kezd hagyni.

— **Inspekciós hölgyek.** A szegénytanulók konyhájában a jövő heten felügyelnek dr. *Lamberger Lajosné* és *Lusztig Arminné*, a népkonyhában pedig *Hegedüs Lászlóné*, *Kovács Marcelné* és *Weil Jozsefné* urnők.

— **Holub Emil megőrült.** A híres afrikai utazó, *Holub Emil* dr. pár hét óta súlyos beteg fekszik. Betegsége mai napon végzetesre fordult, amennyiben rajta a téboly jelei mutatkoztak. Az orvosok a beteg életéről is lemondottak.

— **Százegy éves ember halála.** Az aradi közkórházban ma egy 101 éves ember halt meg. A hosszúéletű embert *Hollaki Ferencnek* hívják, restyiráta születésű *borossebesi* lakos. Halálát végegyengülés okozta.

— **Meghalt a kezesség miatt.** Manapság sürűn megesik az emberfiával az a katasztrófa, hogy keservesen meg kell adnia annak az árát, hogy szivességből a más váltójára pingálja a nevét. A más adóságának kifizetése nem tartozik a legkellemesebb mulatságok közé s ezt az ember mindig fejkavarások és cifra mondások közepette szokta teljesíteni. Ritka dolog azonban, hogy valaki úgy a szívére vegye ezt a dolgot, mint az a szegény ember, akinek szomorú esetéről *sarkadi* levelezőnk ír nekünk. *Erdei János* sarkadi gazda az, aki a napokban az ottani temetkezési társulat pénztárosához, *Seres Lajoshoz* ment, hogy rendezze az adóságát, a mi kezesség miatt szakadt a nyakába. — Ez annyira bántotta, hogy az uton összeroskadt: a járókelők úgy találták meg hideg testét. Szívzselhűdés ölte meg a szegény embert, akit özvegye sirat.

— **Gyászistentisztelet Szmikó tüzoltóért.** A budapest-ferencvárosi plébánia-templomban ma délelőtt tíz órakor *Bán Sándor* lelkész gyászistentiszteletet tartott a szerencsétlenül elpusztult *Szmikó* tüzoltó lelkiüdvéért, a melyen ott volt *Szserbousezky* Szaniszló főparancsnok, *Janicsek* Andor tüzfelügyelő, *Blasnek* Hugó tiszta, a X. kerületi őrség legénysége és a szolgálaton kívül levő tüzoltók, kik a hajóban felállított ravatal körül állottak. A fekete lepellel bevont padokban ült az elégett tüzoltó felesége és a rokonsága, a templomot pedig nagyszámu előkelő közönség töltötte meg. A lelkész előbb gyászmisét mondott, majd pedig beszentelte a ravatalt, melyet a tüzoltók jelvényeivel: sisak, öv és csákánnyal díszítettek.

— **Imádkozásból a halálba.** Gelsenkirchenben tegnap szinte hihetetlen eset történt. *Purgilla* Károly munkás neje, amint estefelé a templomból hazafelé tartott, összeesett s rövid kínlódás után meghalt. Az asszony két nap óta étlen-szomjan a templomban tartózkodott és örökké csak imádkozott. Egy fogadalom kötelezte negyven órás imádkozásra s a fogadalom életébe került.

— **Gyümölcsfák eladása.** Az aradi és csanádi egyesült vasutaknak *Apátfalván* mintaszerűen berendezett faiskolájában szép példái s a legjobb fajú nemesített gyümölcsfák és rózsa-fák eladók. Az erre vonatkozó mai hirdetésünket az érdeklődők figyelmébe ajánljuk.

— **Nyolc gyermek halála.** Hamburgból megérző szerencsétlenség hírért adja egy távirat. *Aventosban* egy csomó apró iskolás gyermek korcsolyázott, egyszerre csak beszakadt alattuk a jég s a korcsolyázók mind a vízbe estek. A gyermekek közül *nyolczan a vízbe fulltak*.

— **Telefon a gyorsvonatokon.** Londonból érdekes vasúti újításról írnak. Az angol vasúti társaság az összes gyorsvonatokat telefontal látja el, úgy, hogy az utazó a kocsiszakaszban ülve kényelmesen telefonozhat bármely városban lakó ismerősével.

— **Köszvények öröme az a kellemes hír,** melyet a Zoltán kenőccsről számtalan meggyógyult csusz és köszvényes beteg mond. E páratlan kitűnő szer már néhány napi használat után a legmakacsabb csuzos és köszvényes bajokat meggyógyítja, mit számos köszönőlevél és több orvosi nyilatkozat bizonyít. Üvege 2 kor, Zoltán Béla gyógytárában Bpsten.

— **Hasznos tudnivaló.** Tekintettel az előrehaladott téli időnyre, egy helybéli jönevű cég elhatározta, hogy összes téli és farsangi áruin tudal olyképpen, hogy az árakat leszállítja. A készlet a következő cikkekben áll: Jäger-íngék és nadrágok férfiak és hölgyeknek, trikó alsó ruhák, harisnyák, kalapok, sapkák, posztó cipők, gyermek csizmák, Hunyár-cipők, téli bőrcipők, bokavédők bőrből, posztóból és gyapjuból, zsuponok, bluzok, gyermekruhácskák, kötött keztyük, farsangi dolgok, legyezők, stb. Ezen cikkeket fentemlített módon, a mai naptól fogva árusítja *Porter Vilmos* Nagy-Árúháza, Szabadság-tér. Ma délután és este nagy ingyénénykép-kiállítás az áruház helyiségeiben, mely érdekes kiállítás megtekintését a tiszteit közönségnek ajánljuk.

— **A villanyos tükör** cím alatt lapunk mai számában megjelent híre vonatkozólag *Nagy Sándor* dr. ügyvéd arról értesít bennünket, hogy az az asszony, akiről a tudósítás megemlékezik, nála sohasem járt s így ő semmiféle utbaigazitással el nem látta.

— **Ujtás!** *Honisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománypalota.) Telefon 358., minden vasár és ünnepnapon eszközöit felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen újításra.

— **Jótekonyság.** A szegénytanulók tombelájához adakoztak: Dr. Keresztes Gyuláné: 1 doboz levélpapír, 1 festett hamutartó, 1 figura, 1 festett főjástartó, dr. Robitsek Agostonné: 2 drb. virágváza, 2 drb. figura, 1 gyümölcsös tál, 2 drb. könyv. A szegénytanulók konyhája számára özv. Kintzig Józsefné egy zsák (75 kgr.) lisztet, Keresztes Ist-

vanné 6 üveg paradicsomot, 1—1 kgr. lekvárt és tarhonyát. Fogadják e nemes emberbarátok ezuton is halás köszönetemet. *Hauser* ezredesné, egyesületi elnök.

Az elmúlt héten a következő nemeslelkű emberbarátok sziveskedtek a népkönyha javára adományokat küldeni: Szakértői díj 6 kor., *Moskovitz Mór* (Csucs) 10 kor., dr. *Steinhardt Mór*né urnó 10 kor. A kegyes adakozók fogadják halás köszönetünket. Az elnökség.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Özv. Duffner Józsefné.** a „Vass“ szaloda bérlelőjének mai hirdetésére felhívjuk a n. é. közönség figyelmét.

— **x— Ne taposd lábaiddal** a mit az Isten neked a természetben ajándékozott, mit következő levelek bizonyítanak.

Tek *M. polgármester* ur *M.-ben.* Felkérem, sziveskedjék ismét 5 csomag „Pektorát“ küldeni, meghülés és köhögés ellen, az első küldemény használata után mindjárt javulás állott be.

Tek. *Dekán B. N.-be.* Kérek ugyanolyan küldeményt a Pektorából, a Tea jó, oldja a schleimot és szomszédomnak kitünően használt.

Tek. *B. I. ur B.-ben.* Felkérem nekem ismét utánvételt 10 csomag „Pektorát“ küldeni, mivel az nekem 25 éves bajomnál kitünő szolgálatot teszen és ezért a Tea használatát folytatni akarom, mert régóta asztmába szenvedek és 71 éves vagyok.

Tek. *G. ur H.-ben.* Küldjön azonnal 10 csomag „Pektorát“, ezen Teát én 1895, vagy 96-ban jó sikerrel használtam, előre is fogadja köszönetemet és tiszteletemet.

Tek. *A. P. ur P.-ben.* Felkérem önt 5 csomag „Pektora“ azonnali beküldésére, torok katarusom ellen akarom azt használni, ez a Tea nekem a mult ősszel orvosok által hasztalanul gyógykezelt tüdőkatarusomnál kitünően használt.

Hogy a valódi „Pektorát“ kaphassák, forduljanak csakis a *Diana* gyógyszerhához Budapest, *Károly-körút 5. sz.*, mely azt csomagonként 2 koronáért küldi szét.

Kaland a vadászkastélyban.

— Kispipa-adoma. —

Arad, február 15. „*Kispipa-adomák*“ cím alatt egy érdekes könyv jelent meg a minap, mely a fővárosi íróvilág törzsasztalánál elhangzott mulatságos történeteket és jóízű anekdotákat örökíti meg. Ezekből való az alábbi:

Az eset *Pongó Marci* vadászkastélyában történt, ahol nagy társaság gyült össze. Vacsora alatt *Pongó* észrevette, hogy egy veszedelmes hirben álló nőcsábító ur, *Rátóthy Gusztó*, a megye tiszteletbeli főjegyzője, folytonosan szemmel tartja az új nevelőnt. Vacsora után aztán félrehívja *Pongó Marci Rátóthyt* és így szól hozzá:

— Annyit mondok *Gusztó*, hogy a házamban valami botrányt ne csinálj, mert ebben a dologban nem értjük a trétát, sem én, sem a feleségem.

A főjegyző szabadkozik s esküdjök, hogy nála a háziszentély tisztaságának eszményibb lovagja nincsen és hogy ő csak véletlenül bámulta mindig a kisasszonyt, de szándékosságáról szó sincsen, becsületszavára mondja. Ezzel *Pongó* megelégszik, mire a mulatság vidáman tovább foly s a vendégek csak éjjel után engedték megvetni az ágyakat. Ami különben abból állt, hogy szalmát hintettek a nagyterembe a falak mellé köröskörül, mindenki kapott lepedőt, párnát és pokrócot, és elhelyezkedett, amint tudott. A vendégszobákat át kellett engedni a hölgyeknek.

Egy órai nyugalom után egyszerre fölkel egy alak az elsötétített teremben, s vigyázva

kilopódzik a folyosóra. Ott megáll a nevelőné ajtaja előtt, s halkán elkezd kopogtatni.

— Ki az? — kérdi egy ijedt hang a szobából.

— Én vagyok, imádott kisasszony, egy férfi, aki itt lesz öngyilkos az ajtaja előtt, ha ki nem nyitja.

— Takarodjék, nyomorult alávaló, különben föllármázom a házat! — kiáltott a nevelőné.

Az éjjeli látogató neki veti a vállát az ajtónak s az kiugrik a sarkából. Behatolni a szobába, s a leány előtt térdre borulni — pillanat műve volt ezután. A nevelőné azonban erélyes leány volt, s a félhomályban úgy teregett nyakon a tolakodót, hogy az szinte megsédült belé. Es a leány ugyanekkor harsányan kezdett kiabálni:

— Segítség! segítség! rablók! rablók! gyilkosok! segítség!

A hevesvérű imádó ész nélkül ugrott föl erre és szaladt vissza a szobába. Oda ügyesen besurrant s miután helyére visszakerült, a töle harmadiknak fekvő és szuszogó *Rátóthy Pistát*, a főjegyzőt, hatalmasan képen törülte.

Rátóthy fölretten, érzi az ütés fájdalmát s amint körülnéz, meglátva a félig nyitva hagyott ajtót, tisztában vél lenni a helyzettel.

Felugrik és rohan kifelé, hangosan kiabálva:

— Ki ütött engem pofon? M.ért ütött engemet pofon?

— Még kérdezni meri, szemtelen! — szóval meg most a nevelőné a tornácra. — Jöjjön ide, kaphat még egy tucatot!

E pillanatban a nagy lármára megnyílik egy ajtó s égő lámpával a kezében, kilép a házigazda.

— Mi történik itt? — kérdi az előtte álló *Rátóthytől* szigorúan.

— Mit tudom én, — válaszol *Rátóthy* dühösen. — Nyugodtan alszom, egyszerre a kisasszony bejön hozzám és álomban pofonvág. Megbolondult, vagy tudom is én mi a baja?

— Hallatlan gyáva szemtelenség! — rivalg a nevelőné. — Hogy én mentem be hozzá! Én! Elképzelteti, kérem, hogy mi lehet ebből igaz. Betört a szobámba a nyomorult és ott ütöttem pofon.

Rátóthy kétségbeesetten fordul a házigazdához.

— De édes barátom, becsületszavamra mondom, hogy ez a leány lunatikus lehet és álmodta az egészet. Én meg se mozdultam a fekhelyemről.

A háziur egy pillantást vet a sarkából kiemelt ajtóra.

— És ez az ajtó magától tört be — mi?

Rátóthy még azon éjszakán odahagyta a pusztai kastélyt...

TÖRVENYKEZÉS.

§ Az ökörmézői mandátum. A kir. kuria I. választási tanácsa *Paiss Andor* elnöklete alatt ma harmadik napja tárgyalta a *Teleki Gyula* gróf (Ökörméz) ellen beadott petíciót. Ma *Metzler Gusztáv* válaszolt a védelemnek. Kiemelte, hogy miniszteri rendelet tiltja a közgazgatási tisztviselőnek a választási aktusba való beavatkozását, s ime, a jelen választás elnöke: *Berényi Jenő* főispáni titkár volt: A mi a védelem részéről bemutatott 70 nyilatkozatot illeti, azokat tagadásba veszi. A nyilatkozatok kiállítói sem olvasni, sem írni nem tudnak, s a nyilatkozatokat olyképp vették ki tőlük, hogy a jegyző maga elé citálta őket, s így szólt hozzájuk:

— Hát, atyámfiai, akarjátok-e, hogy ezen-tul csak 3 koronát fizessetek a papnak?

— Hogyan! — kiáltották a jámbor ruhének.

— Na hát akkor tegyétek ide a keresztvonásokat.

A parasztok szives készséggel kezdtek en-

gedni a jegyző felszólításának, e halvány fogalmuk sem volt, hogy *Teleki* gróf részére nyilatkozatot állítottak ki. Ujból kéri a vizsgálat elrendelését.

A kuria még nem hozta meg ítéletét.

§ **Uj kisegítő bírák a kuriám.** Az igazságügyminiszter — mint az *Ügyvédek* lapja írja — *Debreceny Miklós*, *Szalacsy Zoltán* budapesti, *Tóttósy Béla* dr. pécsi és *Szand Lajos* dr. szegedi kir. táblai bírákat a magy. kir. kuriához kisegítő bíráknak rendelte el.

§ **Halálra ítelt testvérgyilkos.** A *neutitscheini* törvényszék ma halálra ítélte *Hocker Károly* lakatos-segédet, ki 1901. december 28-án négy gyermeke szemelátára agyonszurta feleségét.

KOZGAZDASÁG ES KOZLEKEDES.

— **Tenyészbika-vásár Aradon.** Az aradmegyei gazd. egyeslet március 8 és 4-ik napjain *tenyészbika-vásárt* rendez Aradon. Az egyesületnek a tanács ma adta meg az engedélyt a vásár megtartására, mely vagy a vásártéren, vagy e Béla-téren lesz. — *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter 600 koronát engedett át a gazdasági egyesületnek a kiállítás céljaira.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Grünwald E. Komárom.* — *Schönfeld* testvérek, keresk. cég. *Mindszent.* — *Timotijevits* Milovan. *Kraschewatz.* — *Benussi* Andrea, Pola. — *Reichmann* Fülöp, Olmütz.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 15.

Délitőzsde. Buzakinál gyöngye, vételkdv gyöngye. Üzletellen irányzat mellett néhány waggon került forgalomba, változatlan árákon. Egyéb gabonaneműek változatlanok. Időjárás havas.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. áprilásra	9.51—9.52
Buza októberre	8.46—8.47
Rozs 1902. áprilásra	7.90—7.91
Rozs októberre	7.02—7.03
Zab 1902. áprilásra	7.68—7.69
Zab októberre	6.36—6.38
Tengeri 1902. májusra	5.36—5.37
Tengeri júliusra	5.50—5.51
Répece 1902. augusztusra	12.40—12.50

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. áprilásra	9.52—9.53
Buza októberre	8.46—8.47
Rozs 1902. áprilásra	7.89—7.90
Rozs októberre	—
Zab 1902. áprilásra	7.68—7.69
Zab októberre	—
Tengeri 1902. májusra	5.37—5.38
Tengeri júliusra	—
Répece 1902. augusztusra	12.45—12.55

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	692.—
Magyar hitelrészvény	717.50
Lezámitolóbank részvény	458.—
Rima-Murányi vasmű részvény	503.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	687.50
Közuti vasut	666.50
Városi villamos vasut részvény	327.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, február 15.

Magyar aranyáradék 40/0	119.95
Magyar koronaráradék 40/0	97.20
Magyar arany 41/20/0	120.—
Magyar ezüst 41/20/0	100.90
Magyar keleti vasut	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	190.—
Fizesszabályozási és szegedi kölcsön	155.50
Oszták papírjáradék	101.—
Oszták járadék ezüst	100.80
Oszták járadék arany	120.75
Koronaráradék	98.25
1860-iki államsorsjegyek	152.—
Oszták-magyar bankrészvény	1635.—
Magyar hitelbank részvény	719.50
Oszták hitelbank részvény	693.50
Oszták-magyar államvasut	688.50
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.05
Német birodalmi márka	117.22
London	239.60
Paris	95.35

1902. február 15.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

Magyar elsőrendű: Orag nehéz páronként 400 kilo grammon felül sulyban 96 — 98 fillérig. Orag közep pá ronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 104—105 fillérig. Fiatal közep páronként 251—320 kilo gramm sulyban 100—120 fillérig. Fiatal könnyű páron ként 250 kilogrammig terjedő sulyban 98 — 100 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 98 — 100 érig. Közep páronként 240—260 kilo gramm sulyban 96 — 98 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 94 — 95 fillérig. Sertéslelésám. Február 12. napján volt készlet 24.709 darab, február 13. napján felhajtott 1082 darab, február 13. napján elszállított 702 darab február 14. napján maradt készletben 25.089 darab. Utlet: Változatlan.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.01
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.52
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szem. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborszlóról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborszló délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.04
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.58
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.36
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbészéről szv. r. 8.09
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbészéről szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.57

ATYI Városi színház.

Vasárnap, 1902. évi február hó 16-án;

Bérletszűnet. Bérletszűnet. Délután 3 1/2 órakor, fél órákkal: **A postásfiú.**

Operette 3 képből. Szövegét írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérei (Merk) Adolf. Zenéjét szerették: Ivan Caryll és Lionel Monckton.

SZEMÉLYEK:

Hooker paza Fenyéri Mór.	Punchestown Kalocsa R.
Cosmos bey Giréth K.	Bang Tommy Rubos A.
Clive Radnor Nemes S.	Nayl Szabó László.
Pott kapitány Polgár S.	Mistress Bang Felhő Rózi.
De Fleury gróf Palágyi L.	Daisy Dapple Arkossyné.
Stockfisch Réti István.	Gascogne Boda Ferenc.
Tudor Pyke László Gy.	Róza Komlósy I.
Móna Haidt Margit.	Dragoman Bánáthy E.

Kezdete 3 és fél órakor.

Bérlet 120. sz. Páratlan. Este 7 órakor, rendez árákkal:

A piros bugyelláris.

Eredeti népszínmű dalokkal és tánczsal, 3 felvonásban. Írta: Csepreghy Ferenc. Zenéjét szerző: Szentirmay Elemér és Erkel Elek.

S Z E M É L Y E K:

Török Mihály Bács Károly.	Peták János Mezey Péter.
Zaófi, neje Margó Zelmá.	Pennás Muki Giréth K.
Kender Julcsa Kalocsa R.	Hájas Muki Fenyéri Mór.
Manzi, leánya Komlóssy I.	Kósza Gyurka Nemes S.
Csillag Pál Arkossy V.	Jóska, kocsis Réti István.
Kapitány László Gy.	Suták Kata Tolnayné.

Kezdete 7 órakor.

Kerpel Izsó
50,000 kötetes
kölcsön-könyvtárába

Aradon, Sztél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)
Telefon-szám: 407.

A következő újdonságok érkeztek:

Kövér J.: Margit férje. *Bródi*: Ezüst kecske. *Szemere*: A Dobay-ház. *Corelli*: A hatalmas parány. *O. Dogle*: Duett. *Heps*: Trózo. *Rider*: Lizbet. *Kabos*: A verébek. *Kuthy*: Hazai rejtelmek. *Simon*: Erzsébet királyné. *Gorkij*: Malva. *Hüllern*: És mégis jönni fog. *Szász*: Komorovcsák kapitány. *Gárdonyi*: Karácsonyi álmom. *Broughton*: Olyan mint a virág. *Crocker*: Gven. *Tolstoj*: Sötétség orsz. *Tutsek*: Örvény. *Bartha*: Görbe naptár 1902. *Molnár*: Gazdátlan csolnak. *Gárdonyi*: A láthatatlan ember. *Thury*: A kapitány. *Herczeg*: Pogányok. *Mikszáth*: Öreg szekér. *Iakó*: Fekete kakas. *A szelistyei asszonyok*. *Gorkij*: Csudra Makar. *Beniczky*: Mindenáron. *Hanna*. *Ohnet*: A könnyüvérfűk. I.: Elsülyedt lelkek. *Almanach 1902*. *Donászy*: Szigetvár. *May*: A puskás bur. *Abonyi*: Három vitéz m. baka. *Gyulai*: Három beteg. *Lengyel*: Dénes Olga házassága. *Malonyai*: A Tartodi medvehajítás. *Szemere*: A halász regénye. *Juhani*: A tiszteletesné asszony. *Magyar lányok 1901*. stb.

Németben: *Eschtruth*: Hazard. *Orm*: Ziel. *Gallet*: Kapitán Satan. (Abenteuer des Cyrano de B) *Prévost*: Eva und Leoni. *Werder*: Hans: Der wilde Reutlingen. *Fee*, *Zola*: Mädchen und Frauen. *Voss*: Der gute fra Checco. *Boy-Ed*: Lea u. Rahel. *Jensen*: Frühlingsstürme. *Buch*: der grössten Geheimnisse. *Heiberg*: Fast um ein Nichts. *Meggede*: Von zarter Hand. *Tranfil*: Max: D. Welt hinter den Coulissen. *Bernhard M.*: In treue fest. *K. Essenther*: Der echte Ring. *Wothe*: A. Und doch. *Suse*. *Warum*. *Ragna*. *Knut*: Haitsun: Die Stimme des Herzens. *Edwards*: Stefan Lawrence. *Kavlar-Kalender 1887—1901.* *Ballestre*: Aus d. Rumpelkammer. *Amors*: Missethaten. *Wachenhusen*: Gesch. e Schönheit. *Der Backfisch*. *Tinseau*: Versiegelte Lippen. *Spättgen*: Plainair. *des Amerikaners*: Wort. *Georgy*: Lotte Bach's Hochzeitsreise. *Hackländer*: Im Damencoupé. *M. Fliegende Blätter 1886—1902-ig*. *Vaudére*: Drei Blumen der Wohlust. *Schwarz*: Wie man in Paris liebt. *Tschudi*: Elisabeth.

Franciaiban: *Zola*, *Masson*, *Gyp*, *Ohnet*, *Daudet*, stb.-től újdonságok. *Angolban*: *Twain*, *Ouida*, *Braddon*, *Broughton*, *Wells*, *Collins* stb.-legújabb művei. *Havi-kölcsöndíj*: 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. *A tanuló ifjuságnak* 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek ujak és tiszták. *Vidéki bérlok* is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek és tetszés szerinti mennyiségben kaphatják a legújabb és legérdekesebb műveket.

A magyar, német, francia és angol pótgjegyzékek megjelentek és ingyen kaphatók.

Ugyane cég Andrassy-téri könyvkereskedésében nagyobb könyvtárvételek folytán óriás választékban kaphatók regények, klasszikusok, *Pallas Lexikon* stb. meglepően jutányos áron.

NAPIREND.

Február 16. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Invocavit. — Protestáns naptár: Juliána. — Görög-keleti naptár (február 3.): Triod. — A nap két 6 óra 49 perckor, nyugszik 5 óra 7 perckor. — A hold két 10 óra 59 perckor, nyugszik 1 óra 28 perckor.

Február 17. Hétfő. Róm. kath. naptár: Donát. — Protestáns naptár: Donát. — Görög-keleti naptár (február 4.): Izidor. — A nap két 6 óra 47 perckor, nyugszik 5 óra 9 perckor. — A hold két 11 óra 54 perckor, nyugszik 2 óra 31 perckor.

déjára. Lényomás reggel 7 órakor 7570 milliméter. délután 2 órakor 7583 milliméter. — *Hőmérsék* reggel 7 órakor 0 + 3,8, délután 2 órakor 0 + 8,8. — *Északi irány* és ereje reggel 7 órakor N. 4 délután 2 órakor DN. 6 — *Felhőzet* reggel 7 órakor borult, csepög. délután 2 órakor borult, esik. — *Csapadék* az utóbbi 24 órában Csepegés.

Élejtetés. A központi meteorológiai intézetnek Arad a küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, éjjeli fagy, délen havazás.

Szabadsággal emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 9 órától délután 6 óráig. *Belepté-díj*: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. *Helyiség*: Breklye-múzeum helyisége melletti díszterem.

Február 18. Az aradi Ipar- és népbank közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradmegyei takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor. — *Rosenthal Mór* hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.) — Az aradi iparosok első betegsegélyző- és temetkezési egyletének közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Február 20. Az almás-kamarási takaré- és önszegélyző-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Február 21. A Kölcsey egyesület fölolvásó-estélye délután 5 órakor (Felső kereskedelmi iskola.)

REGENY-CSARNOK.

A gyanafalvai tiszteletes.

Aradon. Az Aradi Közlönynek írták: **Hevesesi Jenő.** (Folytatás.)

TIZENHARMADIK FEJEZET. — *Erzsike* lakása olyan volt, mint egy festett kép. Szögletbe volt elrejtve, hátulso oldala kényelmesen egy magas dombnak támasztva, a csinos kert telve illatozó rozsákkal, virágokkal, míg a tornác előrészt magasba kuszó folyondár diszített. *A hátulso oldalon a szőke Tisza* habja folydogáltak, s vakító színben verték vissza az oda tüző napsugarakat. A folyam másik partja mellett a Möriceg liget árnyas fái zöldeltek s adtak enyhét adó nyugalmat a sötétlők tömegének.

Három hét óta voltak már itt. *Baranyai* egy karosszékben ült s bodor füstfelhőket eregetett a levegőbe. Mellette *Erzsébet* kuporgott egy alacsony zsámolyon s ábrándos szemel az imádott férfira voltak függesztve. Kék szalaggal diszített fehér ruhájában valóban bájos jelenség volt.

Az újdonsült férj gondolatokba merült. — Most tehát elértem célomat. — *mormogta*. — A gyanafalvi tiszteletes érdeme szerint kifizettem. De mit is állott az a könyvmoly az utamba? Vagy tán abban reménykedett, hogy ez az életvidor leány eltemeti magát vele egy istenháta mögött való kis helyre s ott az ájtatóságnak fog élni? *Ránézett a feleségére s tovább fűzte gondolatait.*

— Az igaz, hogy *Erzsike* bájos teremtés s s rendes körülmények között magam is teljesen meg volnék vele elégedve. De most... A patvarba is! Nem vagyok én egy bolond, könnyelmű teremtés, hogy miatta lemondok nagybátyám örökségéről s a gazdag *Kalmár Ilonka* kezéről!

Vajjon megérdemli e ezt a nagy áldozatot ez a leány, hogy szembezállok a vén zsugori szilárd akaratával?

Bosszussan dobta el szivarját s halkán folsóhajtott. *Felesége*, aki már régebben megfigyelte, csodálkozva tekintett reá. Ragyogó arca hirtelen elkomorult.

Szelid, zengzetes hangjában gyöngye remegés volt érezhető, mikor megkérdezte *Baranyait*:

— Te unatkozol, gyuri?

SZIVARKA HÜVELYEK

„NIL“

A dohányzóknak igazi élvezetet csak a legjobbnak elismert valódi egyiptomi szivarka hüvely és szivarka papírok „NIL“ (krokodillal) nyújt mely a dohányzás alatt sem fekete, sem zsiros nem lesz, és ki nem alszik.

SZIVARKA PAPIROK

(KROKODILLAL.)

○ Vigyázzunk értéktelen utánzatoktól. ○

○ Mindenütt kapható. ○

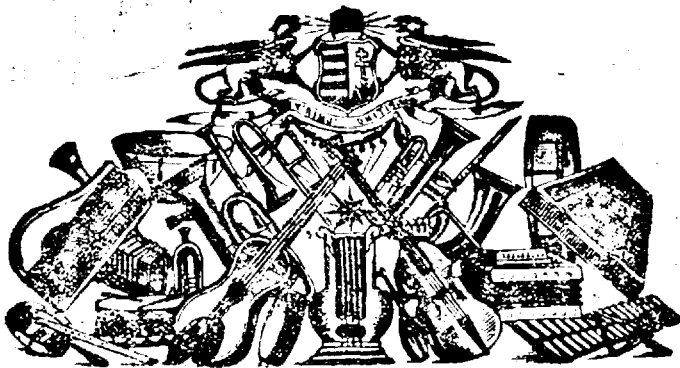
Egyedüli készítőik: **ELSTER FRÉRES LEMBERG.**

STÖHR MÁTYÁS

hangszerüzlete

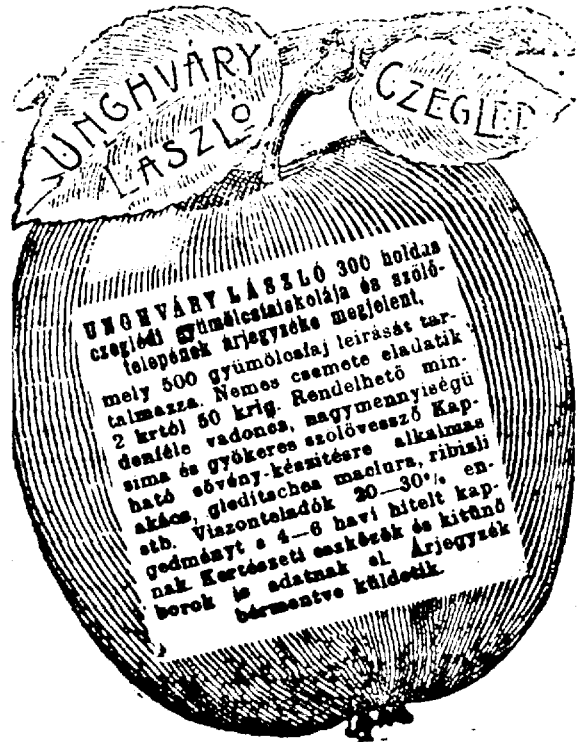
Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Hangszerek, hegedűk, bőgők, harmonikák, cziterák, gitárok, flóták, dobok, klarinétok, szóval mindennemű hangszerek és az ahhoz szükséges kellékek nagy választékban vannak készletben.

Tört és régi hegedűket és bőgőket veszek vagy ujakra becserélek.

1879

UNGHVÁRY LÁSZLÓ 300 holdas cseglői gyümölcsösökéje és szőlőtelepének árjegyzéke megjelenti, mely 500 gyümölcsfaj leírását tartalmazza. Nemes csemete eladatik 2 krtól 50 krig. Rendelhető mindenféle vadonca, nagymennyiségű sima és gyökeres szőlővessző alkalmas ható érvény-készítésre, ribizliakácok, gleditschek 20-30% engedményt a 4-6 havi hitelt kapnak Kertészeti eszközök és kitűnő borok is adatként el. Árjegyzék bármikor küldetik.

1494

A női szépség emelésére, tökéletesítésére a fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegy-telen és zsírtelen készítmény a...

Margit-Créme.

Rövid idő alatt szünteti meg a pattanást, bőrpírt (mitesszer) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is óda hájos arcra szint kölcsönöz.

Hamiltanoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamiltások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetés szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csak az én készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményem a nméltású m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felőseget csak az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalom.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykísérleti állomás vizsgálatai bizonyították, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt. szappan 35 kr., puder 60 kr., aróviz 50 kr., fogazappan 50 krajózar.

Üres tégelyek vissza nem vételnek, sem meg nem tölthetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyeszeti laboratoriuma Aradon. 2

Hamiltásoktól óvakodjunk, csak az érvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak

Kapható minden gyógyszertárban és illatszerekkereskedésben.

Telefon 322.

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Teljesen száraz, hasított

tölgyfa karók

5, 6 és 7 láb hosszúságban a legjutányosabb árban kaphatók

Klein B. Vilmos

Arad, Petőfi-utca I. szám.

Kiadó

József főherczeg-ut 12. szám alatti házunkban lévő

sarok-üzlet helyiség,

valamint egy külön utczai bejárattal bíró és műhelynek vagy raktárnak is alkalmas

souterrain (pincze) helyiség akár külön-külön, akár együttesen.

Fodor és Reisinger.

Elvem: Nagy forgalmat olcsó és szolid árak mellett elérni.

Vászon és fehéreneműek:

Rumburgi vászon (54 rőfös) 1 vég	48.00—95.00	korona.
Creas és irrhoni vászon 1 vég	9.50—22.00	"
3/4 alsó lepedő vászon méterenként	1.30—2.20	"
10/4 paplan lepedő vászon méterenként	1.60—2.80	"
Törülközők méterenként	—55—90	"
" önczatja	7.00—12.00	"
Asztali készletek 6 személyre	8.50—22.00	"
Női chifon, vászon és batiszt ingek	1.35—12.00	"
Női chifon Corsetta (háló köntös)	2.00—12.00	"
Női alsó szoknya és nadrág	2.00—9.00	"
Ágyhuzat chifon vagy vászonból	16.00—85.00	"
Alsó lepedő darabja	2.30—3.60	"
Fegyházban kötött jó harisnya fekete és színes 3 pár	2.00	"
Zsebkendő ajour széllel	4.00	"

Az összes cikkek közül minták vagy egyes darabok legnagyobb készséggel vidékre is küldetnek.

Menyasszonyi kelengyék rendelésre 200—2000 koronáig.

Legnagyobb és izléses raktár selyem, gyapju-szövet creton, ruhazephyr és barhetekben, melyekből mintákat gyorsan küldök.

Szőnyegek, függönyök és ágykészetek raktára, paplanok, matracok mérték után készítettnek.

Harisnyáim elismert legjobb fegyházi munka és ezekről árjegyzékkel készséggel szolgálom.

Menyasszonyi koszorúk és fátyolok legújabb divat szerint vannak raktáron.

10 koronát meghaladó rendelés postán portomentesen küldetnek.

Hoffmann Sándor

a „fecskéhez”

Aradon, Színház-épület.

Megyei és városi telefon szám 10.

Valódi „Schroll”-féle chifon gyári áron, végben vagy méterenként.

Szegebb czérna csipkék és himzések nagy választékban.

Vászon és batiszt zsebkendők nagy választékban.

Ruhakellék. — Szallag. — Csipke. — Csattok.

70—1902. vhsz.

Árverési hirdetmény.

Közbirré tételik, hogy az aradi kir. törvényszék mint váltóbiróságnak 1901. évi 18193. és 18195. számú végzéseivel köv. tkeztoben Lukács Vilmos, Nachtnébel Odön stb. végrehajthatók javára özv. báró Wodianer Albertné szül. Atzél Zsófia és özv. gróf Szapáry Béláné szül. Atzél Gabriella mint néhai Atzél Péter ösmert örökösei, úgy az ismeretlen örökösök ellen 649, 1500, és több lőke követelések és járulékaik iránt biztosítási végrehajtásilag lefoglalt és 4151. koronára becsült porcellán nipp figurák több rendbeli dísz és egyéb tárgyak, a világosi kir. járásbiróság 1901. évi V. 494. sz. alatti végzése folytán elrendelt előleges árverés alkalmából a Magyarati nagy urihegyen a végrehajtás helyszínére 1902. évi február hó 17-ik napjának d. e. 9 órájára kitűzött nyilvános árverésen legelőbbet ígérő vevőnek készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Egyben a netáni előző foglaltatós mind azok akik ezen tárgyakra elsőbbségi joggal bírnak, felhívják, hogy azt az árverés megkezdéséig érvényesítsék.

Világosan, 1092 évi február hó 7-én.

362 **Najmány Béla**
kir. bir. végrehajtó.

A magy. kir. államv. üzletv.

1388. szám.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közbirré tételik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó készbesithetlen és fölös szállítmányok, u. m. dió, hering, pálinka, oliva olaj, kávé, szappan, posztó konkolyozógép, stb. nyilvános elárverezése Arad állomásunkon lévő árukiadási raktárban 1902. évi február hó 19-én, délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverésre a t. közs. község ezennel meghívatik.

Sváby János,
főellenőr.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

20908—902 F. IV. szám.

Árverési hirdetmény.

A kézbesithetlen és fölös szállítmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomásokon a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közs. község ezennel meghívatik.

állomáson	1. é. február hó
Szabadka	18-án
Eszék	18-án
Kecskemét	19-én
Arad	19-én
Kolozsvár	19-én
Bpest dpart	20-án
Szatmár-Németi	20-án
Zágráb	20-án
Pozsony	24-én
Miskolcz g. p. u.	24-én
Pápa	24-én
Ujvidék	25-én
Szeged	25-én
Győr	25-én
Nagyvárad	26-án
Debreczen	26-án
Pécs	26-án
Bpest. ny.	27-én
B.-Csaba	27-én
Kassa	27-én

Budapest, 1902. február 8-án.

Az igazgatóság.

Életrevaló ujtás!

Visszatérve tegnapi lapunk közleményére, ma abban a helyzetben vagyunk, hogy hű másolatban és eredeti nagyságban bemutatjuk olvasóinknak a Porter Vilmos Nagy Áruházban **uj év óta** rendszeresített fénykép-bont.

A csinos és praktikus kezelhető karton-lap egyik oldalán a következő szöveg olvasható:

!! Tessék megóvni !!

FÉNYKÉP-BON

Minden bevásárlás alkalmával sziveskedjék a bevásárlás összegét jelen jegyzéken pénztárunknál elismertetni.

Bevásárlási előjegyzés!

Kelet	Támb	Összeg		Megerősítve
		Kor.	fill.	

Porter Vilmos Nagy Áruház
Arad, Szabadság tér.

Tessék fordítan!

A másik oldal az ingyen fényképek kedvezményét magyarázza, különösen kiemelve, hogy a 20 korona összegű bevásárlás, mely egy képre jogosít, történhet most már **r szletekben is**, s hogy egy fényképen két, esetleg több személy is nagyítható. Az eredetinek hű másolatát a következőkben adjuk:

Porter Vilmos Nagy Áruház
Arad, Szabadság-tér.

FÉNYKÉP-BON

Pénztáram minden vásárlást ha az megoly csekély összegű is, a tuloldali jegyzéken megerősít, s midőn az összes bevásárlások 20 koronát tesznek ki,

teljesen ingyen adok

bármely fénykép után, egy művészies kivitelű, 65 centiméter magasságu, hű

életnagyságu fényképet,

csupán a díszes papírkeretért, melybe a kép foglalva lesz, térítendő meg önköltségem fejében 3 korona. Egy fényképen két, esetleg több személy is nagyítható. — Számtalan elismerő nyilatkozat tanuskodik arról, hogy a nagyítások kitünően sikerülnek.

Az áruház a következő osztályokra van beosztva:

I. Uri-divat osztály.

II. Női-divat osztály.

III. Háztartási és díszítő cikkek.

IV. Alkalmi ajándékok.

V. Aradi emléktárgyak.

VI. Játékszerek.

189

Lakások kiadó!

Igen élénk forgalmu helyen,
Boros Béni-tér (Fő-ut 15. sz.)
házban

egy négy szoba, egy három szoba és egy 2 szobából és mellékhelyiségekből álló

lakás vízvezetékekkel,
egy

czukrászdának
alkalmas

üzlethelyiség,

melyben 5 év óta igen jó forgalmu **czukrászda** van,
folyó évi május 1-től

kiadó.

Bővebbet ugyanott Dengl Lajos urnál, hol egy 361

3-as pénzszekrény

is jutányosan eladó.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezeles céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: Staat Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bermentesítendők.

1341

Oh jaj! Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Eljen!

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoboz 50 fillér.
Fő- és szétküldési raktár:

**„NÁDOR”
GYÓGYSZERTÁR**
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyas újr., Rozsnyay György, Tábor Gyula, Vojtek Kálmán gyógyszerüzletekben és Vojtek és Weisz droguáriákban.
Gyórkon: Masznyik Dániel gyógyszerüzletében.
Magy.-Pécskán: Mike József gyógyszerüzletében.
Ó-Pécskán: Bokszin János gyógyszerüzletében.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerüzletében.
Szilváson: Püredy Ede gyógyszerüzletében.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy

mű-, butor- és épületasztalos
műhelyemet

folyó hó 8-ikától Atzél Péter-utca 3. szám alá helyeztem át.

Műhelyem a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg van berendezve, s fővárosi, valamint külföldön szerzett tapasztalataim által képes vagyok arra, hogy bármely e szakmába vágó munkát jól, gyorsan és pontosan elvégezhessenek. Minden igyekezetemmel oda fogok hatni, hogy mind eddig, úgy a jövőben is t. megrendelőimnek teljes megelégedését kiérdemeljem.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradtam

328 kiváló tisztelettel

Czirkál Géza.

Tanulók felvételnek.

KIADÓ

Forray-utca 2b. szám alatti

üzlethelyiség

f. év május hó 1-étől.

Bővebbet Politzer Miksa
Lövész-utca 1. sz.

Ugyanott egy keveset használt

nagy takaréktűzhely

erős, vasból készült, vízmelegítővel, két sütővel, tányérmelegítővel és ruhaszárítóval ellátva jutányos áron

eladó.

Olcsó pénz amortisatióra.

Jelzálog-kölcsönök földbirtokokra és városi bérházakra
= 15-50 évig terjedő időre. =

4% 4 1/2% és 5% kamat

és megfelelő tőketörlesztéssel a legmagasabb értékarányig.

Mint hogy szolid elvem és éveken át tartó sikeres működésem ezen üzletágban czégeknek jó hírnevét megállapította, saját érdekükben cselekedne a t. földbirtokosok és háztulajdonosok, ha új kölcsönük felvétele vagy régebbieknek olcsóbbra való kicserélése végett bizalommal hozzám fordulnak, mivel csakis én általam juthatnak igen előnyös kölcsönökhöz. Gyors lebonyolítás, kívánatra a bekebelezési költségek előlegezése

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézete 144

Aradon, Boros Béni-tér 5. szám.

Földek és házak adás-vétele közvetítettik.

SANTAL-EGGER

gyógyító erejével fölülmulja a külföldi szereket.

Kipróbált, orvosilag ajánlott jó szer, hólyag, esőhajónál és minden oly esetben, hol az orvosok Santal-olajat Copahvát, vagy Gubabát ajánlanak. A

SANTAL-EGGER

tiszta keletindiai Santal-olaj tartalma miatt meglepő sikeres hatása az ifjuság bántalmánál. Az orvosok is kedvelik és rendelik. 1 üveg ára 3 kor. Vidékre a pénz előzetes beutalása után bérmentve 3.40 kor. Csak a törvényesen védett „tigris-fej” védj. valódi! Kapható a legtöbb gyógyszerüzletben. Fő- és szétküldési raktár: „Nádor gyógyszerüzlet” Budapest, VI., Váci-körút 17. sz. Kapható Aradon: Földes Kelemen, Rozsnyay Mátyas és Tábor Gyula gyógyszerüzleteiben. 2018

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság

XII-ik rendes

KÖZGYŰLÉSÉST

1902. évi február hó 23-án d. e. 11 órakor

Aradon, saját helyiségében

fogja megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Az alapszabályok 50., 64. és 75. §-ai értelmében elnök, igazgatóság és választmány választása.
3. A részvényesek netaláni indítványai.

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőző nap délelőtti 12 óráig az intézet főpénztáránál Aradon, vagy fiókjintézetinél Makón és Pécskán, még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Aradon, 1902. január hó 28-án.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság
igazgatósága.

Apró hirdetések.

Minden kiírtetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkkel 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők.

tesítéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való lé-
nyeg melléklendő. Telefon ertekelettel
nem ad a kiadóhivatal.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Aradon.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombázása feltűnően olcsón, jótállás
mellett. 163

Fájdalom nélküli foghúzás 1 forint.

Eladó

Illés-utca 53-54. számú ház és
telek szőlőskerttel, valamint hasz-
nált jó karban lévő kisért, zár-
ral, ablakkal ellátott díziron méh-
kas 120 családra. — Bővebbet
ugyanott. 245

Tégla eladás.

A vasúti pályaudvar közelében
levő téglaégetési telepen jól ki-
égetett falitégla eladó. Kirle Antal,
Flórián-utca 6/b. szám. 226

Egy nem használt,

honvéd gyalog tisztii egyenruha ol-
csón eladó. Megtekinthető József-
főherceg-ut 19. számú házban a
házmesternél. 356

Kerestetik

egy szobából és előszobából álló
butorított garcon lakás, amely mi-
előbb elfoglalha ó. Bővebbet a kiadó-
hivatalban.

Tárbesszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyárá-
nak arad-csanádi kizárólagos képviselője

Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz.

Kívánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimtet egy
a n. b. közönséget értesíteni, hogy Ara-
don, a halterán az „Arany potyka”
helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi ár-
folyam szerint mindenkor nálam kapha-
tók. Pósta megrendelések a legponto-
sabbban utánvét mellett eszközöltnének.

Becsés pártfogásért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,
haláruda tulajdonos.

302

Gurahonczai portlandciment

egyedüli magyar gyártmány, mely a
magyar mérnök- és építész-egylet ál-
tal megszabott normáit 60-70 szá-
zalékkal felülmúlja. rendkívül finom
örlésben, kis és nagy mennyiségben,
gyári áron kapható

Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak

szertáránál

Arad állomás mellett.

Megrendeléseket az Arad-csanádi Egye-
sült Vasutak központi irodája is elfo-
gad és a cementet kívánatra házhoz
szállítja. 274

Alkalmi ajándék!

300 drb csak 1 frt 80 krért.

Egy remek aranyozott óra elegáns
lánczal, pontosan jár, 3 évi jótállással;
1 remek collier keleti gyöngyökből, diva-
tos női ékszer karra, hajba vagy nyakra,
szabadalmazott zárral. 1 elegáns nikel
zsebcsés két pengével. 1 elegáns pénzer-
szény bőrből. 1 elegáns nikel zseb ír-
eszköz. 1 pompás női bros (párisi facon).
1 pár elegáns női fülöntűgő simili-bril-
liánttal (csalódásig hü utánzat). 1 készlet
double-arany kezelő- és inggomb patent
zárral. 1 elegáns zseb toilettetükör (belga
üveg) tartályival. 1 illatos tolettesszappan.
1 elegáns nyakkendő-tű simili-brillianttal.
1 elegáns gallértartó. 35 angol használati
csikk levelezésekhez. 250 drb különféle, a
háztartásban szükséges tárgy. Mindezen
300 tárgy — beleértve az elegáns órát,
mely egymagában megéri a pénzt — után-
vétel mellett csak 1 frt 80 krért, csu-
pán rövid ideig kapható: 364

Internat. Exporthaus

M. B. Bravmann, Krakau.

Meg nem felelőért a pénz visszaadatik.

ELADÓ

100 hold á 1100 □-öl kitünő
minőségű

szántó-föld

lőkősházi vasúti állomás mel-
lett, Purgly János és gróf Zse-
lénszky urak szomszédságában.

További felvilágosítás besze-
rezhető **Nikolits Döme** ügy-
védnél, Aradon. 284

Kerések

május 1-jére

a belváros egyik mellék ut-
czájában magános házban levő
4 szobából álló, kényelmes,
tisztá 348

uri lakást.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Szálloda bérbeadás!

A Petőfi-utca 9. szám alatti

„Magyar Korona” szálló

(volt Oroszlán szálló)

11 vendégszobával, nagy étteremmel és minden hozzátartozókkal

3 évre, esetleg hosszabb időre előnyös feltételek mellett

1902. május hó 1-től kiadó.

Bővebbet az Aradi polgári takarekpénztárnál
(Minorita-palota.) 344

Használjuk fel a kedvező alkalmat!

VARGA JÓZSEF

butor- és épület-asztalos üzlet

Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Tultermelés miatt minden elfogadható
ár mellett ajánlom 1709

kész háló- és ebédlő-szoba butoraimat
és olyanokra megrendelést jutányos ár
mellett készséggel elfogadok.

Építész és építő uraknak ajánlom
kitünő anyagból készült épület-asztalos
munkáimat és parkettáimat Penziáztatok
és ügyvédeknek ajánlkozom irodai beren-
dezésekre, továbbá készítek portálokat és
boltberendezéseket kereskedők részére.

Jutányos árak!

Telefon szám 485.

T. Cz.

Van szerencsém nagyrabcsült
rendelőimnek szíves tudomására
adni, hogy folyó évi február hó 1 étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra
lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gőzfürdő mellett

folytatom.

Főtörök vésem oda irányul, hogy
nagyrabcsült rendelőimet ezután
is legnagyobb odaadással, szolid
és pontos kiszó gálásban része-
sítsem, miért is az eddigi pártfo-
gásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség be-
cses bizalmába ajánlva maradó

kiváló tisztelettel

Pakszián - Sándorné,

czipész. Heim Domokos-utca 2. sz.

Eladó ház,

jó forgalmu helyen, 10 éve
fenálló

szatócs üzlettel

más vállalat miatt 337

kedvező feltételekkel eladó.

Bővebb felvilágosítást ad Med-
gyesegyházán Csolinoky Ferencz.

Fiatalkönyvkötőt

alkalmaz

az „Aradi nyomda

részvénytársaság.”

TELEFON 184.

Bettelheim K.

első aradi egyedüli szakszerű mosó-
és tisztító műintézete

Arad, Aulich Lajos-utca 2. sz. (Lux-udvar)

Elvállal a legdiszesebb különlegessé-
gek, piperek, uj kelengyék, mindenféle
házi-ruhák mosását a legolcsóbb egyez-
ségi árak mellett. Otthon kimosott fe-
hérműiek és egyebek jutányos ára-
kon vasaltatnak; saját emberemmel
kivánatra háztól elvitetnek és haza is
szállítatnak. 1539

Telephon 436.

Vasgerenda, székertengely, ráfvas,
aczelcsákányok, metsző-olló, kertész-
fűrés, oltókések és egyéb áruczík-
kek jó minőségben és olcsó árban
kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 1561

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

TELEFON 438.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-
tárgyakat készpénz fizetés mel-
lett a legmagasabb árban vesz
vagy átcsere:

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,
Minorita-palota.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Telefon 39. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első
minőségű szagtalan

fűtő-köszenet

50 kilós zsákokban csomagolva, bér-
mentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Állandóan raktáron tartunk

elsőrendű

kovács-köszenet

és darabos 1470

bükk-faszemet is

50 kilós és 25 kilós zsákokban.
Megrendelések pontos hazaszállítása
végett felnap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

„VICTORIA“ takaré- és hitelintézet mint részvénytársaság Aradon.

MEGHIVÁS!

Az intézet alapszabályaink 17.§-a értelmében az intézet helyiségében Aradon (József főherceg-ut 2.sz.a.)

1902. évi márczius hó 2-ik napján d. e. 10 órakor megtartandó

XIV. évi rendes közgyűlésre

a t. részvényes urak ezennel meghivatnak.

359

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése és az 1901. évi zármérleg megállapítása.
  2. A tiszta nyereség felosztása iránti határozat hozatal.
  3. Két igazgatósági tagnak megválasztása.
- A személyesen vagy meghatalmazott által a közgyűlésen résztvevő t. részvényesek ezennel felkéretnek, miszerint

részvényeiket esetleg megbízásaikat az alapszabályok 22. §-a értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább is 24 órával az intézet pénztáránál letéteményezni sziveskedjenek.

Arad, 1902. évi február hó 10-én.

Az igazgatóság.

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER.

	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
Készpénz			84624	13	Alaptőke:				
Giro-számlán és más pénzintézetknél			4189	86	3000 drb. részvény á K. 200.—			600000	—
Leszámított váltók álladéka			3811146	52	Tartalékalap			311101	85
Lezálog kölcsönök			711380	—	Nyugdíjalap			50197	99
Előlegek értékpapírokra			96621	—	Tartalékpénztári betétek			3200053	07
Értékpapírok			40750	—	Pénztári letétek			19754	73
Folyó számla			73251	28	Visszleszámított váltók			766221	40
Intézeti ház és más ingatlan vagyon			247806	57	Fel nem vett osztalékok			896	—
Irodai felszerelés	8878	44			Hitelezők			2755	10
10% leírás után	887	84	7990	60	Hátralékos betét kamat adó			8251	03
Adósok			4695	35	Előre felvett kamatok			43600	—
Hátralékos kamatok			20645	46	Nyereség elővitel 1900. évről	9210	77		
			5103100	77	Tiszta nyereség	91058	83	100269	60
								5103100	77

Arad, 1901. évi december hó 31-én.

Oncu Miklós, s. k.
vezérigazgató.

Raicu Sebő, s. k.
titkár-vezéregyző.

Az igazgatóság:

Ciorogariu R., s. k.
alelnök.

Veliciu Mihály, s. k.
elnök.

Trutia Péter, s. k.

Dr. Ciacian Miklós, s. k.

Dr. Demian Aurél, s. k.

Vatianu Traján, s. k.

Papp, s. k.

A felügyelő-bizottság:

A fenti számlát megvizsgálva, helyesnek találta.

Popoviciu György, s. k.
alelnök.

Milovan Pál, s. k.

Feier György, s. k.
elnök.

Marcu Miklós, s. k.

Dr. Ispravnicu Sever, s. k.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Intézetünk 1901. évi működéséről jelentésünket van szerencsénk következőkben előterjeszteni:

A felügyelő-bizottság megvizsgálván tételről-tételre a mérleget, a nyereség- és veszteség-számlát 1901. működési évre és összehasonlítván ezeket a fő- és segéd-könyvekkel, valamint a kereskedelmi törvény értelmében elkészített kivonatokkal,

azokat mindenben megegyezőknak és helyesen felállítottaknak találtuk.

A 100.269 korona 60 fillér 1901. évi tiszta nyereség felosztására nézve az igazgatóság javaslatát alapszabályszerűnek találtuk és azt a közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Mindezek alapján kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1901. üzleti évre vonatkozólag úgy az igazgatóság, mint a felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadni méltóztassék.

Aradon, 1902. február hó 12-én.

A felügyelő-bizottság:

Popoviciu György, s. k.

Milovan Pál, s. k.

Feier György, s. k.

Marcu Miklós, s. k.

Dr. Ispravnicu Sever, s. k.